

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (deveto prošireno vijeće)

25. listopada 2018.*

„Tužba za poništenje i naknadu štete – Osoblje SATCEN-a – Ugovorno osoblje – Nadležnost sudova Unije – Zajednička vanjska i sigurnosna politika – Članak 24. UEU-a – Članci 263., 268., 270. i 275. UFEU-a – Članak 47. Povelje o temeljnim pravima – Jednako postupanje – Odluke 2014/401/ZVSP i 2009/747/ZVSP – Povjerenstvo za žalbe SATCEN-a – Prigovor nezakonitosti – Zahtjev za pomoć – Način na koji je provedena upravna istraga – Privremeno udaljavanje s radnog mjesta – Disciplinski postupak – Udaljavanje s radnog mjesta – Načelo dobre uprave – Zahtjev nepristranosti – Pravo na saslušanje – Pristup spisu – Izvanugovorna odgovornost – Preuranjeni zahtjev za naknadu štete – Nematerijalna šteta”

U predmetu T-286/15,

KF, koju zastupaju A. Kunst, odvjetnik, i N. Macaulay, *barrister*,

tužiteljica,

protiv

Satelitskog centra Europske unije (SATCEN), koji zastupaju L. Defalque i A. Guillerme, odvjetnici,

tuženika,

kojeg podupire

Vijeće Europske unije, koje zastupaju F. Naert i M. Bauer, u svojstvu agenata,

intervenijent,

povodom, s jedne strane, zahtjeva na temelju članka 263. UFEU-a za poništenje odluke direktora SATCEN-a od 5. srpnja 2013. o pokretanju disciplinskog postupka protiv tužiteljice, privremenom udaljavanju tužiteljice s radnog mjesta i odbijanju njezina zahtjeva za pomoć i odluke od 28. veljače 2014. o udaljavanju tužiteljice s radnog mjesta, kao i odluke povjerenstva za žalbe SATCEN-a od 26. siječnja 2015. kojom se potvrđuju te odluke i, s druge strane, zahtjeva na temelju članka 268. UFEU-a za naknadu navodno pretrpljene štete,

OPĆI SUD (deveto prošireno vijeće),

u sastavu: S. Gervasoni, predsjednik, L. Madise, R. da Silva Passos (izvjestitelj), K. Kowalik-Bańczyk i C. Mac Eochaidh, suci,

tajnik: S. Spyropoulos, administratorica,

* Jezik postupka: engleski

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 26. listopada 2017.,
donosi sljedeću

Presudu

1. Okolnosti spora

A. Satelitski centar Europske unije

- 1 Satelitski centar Europske unije (SATCEN) osnovan je odlukom Vijeća ministara Zapadnoeuropske unije (u daljnjem tekstu: ZEU) od 27. lipnja 1991. o osnivanju operativnog centra za satelitske podatke, koja je donesena na temelju odluke navedenog Vijeća ministara od 10. prosinca 1990. o suradnji u području svemira unutar ZEU-a. U skladu s odlukom Vijeća ministara ZEU-a od 27. lipnja 1991. osnovan je Satelitski centar ZEU-a kao pomoćno tijelo ZEU-a koje nije imalo zasebnu pravnu osobnost u odnosu na ZEU.
- 2 U izjavi donesenoj 13. studenoga 2000. u Marseilleu (Francuska), Vijeće ministara ZEU-a iznijelo je načelni sporazum s Vijećem Europske unije od 10. studenoga 2000. o osnivanju satelitskog centra koji uključuje relevantne značajke centra uspostavljenog unutar ZEU-a, u obliku agencije unutar Europske unije.
- 3 Tako je Zajedničkom akcijom Vijeća 2001/555/ZVSP od 20. srpnja 2001. (SL 2001., L 200, str. 5.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18, svezak 2., str. 22.) osnovan SATCEN koji je s radom počeo 1. siječnja 2002. U uvodnoj izjavi 4. navedene zajedničke akcije navodi se da bi „[s]atelitski centar Europske unije trebao [...] imati pravnu osobnost, istodobno održavajući bliske veze s Vijećem i uzimajući u obzir opće političke odgovornosti Europske unije i njezinih institucija”.
- 4 Države članice ZEU-a donijele su 30. ožujka 2010. zajedničku izjavu, odnosno akt o ukidanju te organizacije od 30. lipnja 2011., osobito zbog toga što je „[s]tupanjem na snagu Ugovora iz Lisabona započ[ela] nova faza europske sigurnosti i obrane”.
- 5 Slijedom toga, Vijeće je donijelo Odluku 2014/401/ZVSP od 26. lipnja 2014. o SATCEN-u i stavljanju izvan snage Zajedničke akcije 2001/555 o osnivanju Satelitskog centra Europske unije (SL 2014., L 188, str. 73.) koja otada čini pravni okvir koji se primjenjuje na SATCEN.
- 6 Iz uvodne izjave 2. i članka 5. te odluke proizlazi da SATCEN funkcionira kao „europsk[i] neovisn[i] kapacite[t]” te ima pravnu osobnost potrebnu za obavljanje svojih zadaća i ostvarivanje svojih ciljeva.
- 7 U skladu s člankom 2. stavcima 1. i 3. navedene odluke, ključne su zadaće SATCEN-a da pruža podršku u odlučivanju i djelovanjima Unije u području zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP), a posebno zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP), uključujući operacije Europske unije za upravljanje krizama, tako što pruža, na zahtjev Vijeća ili Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, proizvode i usluge koji su rezultat korištenja relevantne imovine u svemiru i dodatnih podataka, uključujući satelitske snimke, snimke iz zraka i povezane usluge.
- 8 U članku 3. stavcima 1. i 2. Odluke 2014/401 pojašnjava se da Političko sigurnosni odbor (PSO), pod odgovornošću Vijeća, obavlja politički nadzor nad aktivnostima SATCEN-a te daje političke preporuke o prioritetima SATCEN-a, dok Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku daje SATCEN-u operativne smjernice.

- 9 SATCEN ima tri operativna odjela, odnosno odjel za operacije, odjel za razvoj kapaciteta i odjel za informacijske tehnologije. Osim toga, SATCEN ima administrativni odjel i odsjek za financije.
- 10 U skladu s člankom 7. stavkom 3. Odluke 2014/401, direktor SATCEN-a njegov je pravni zastupnik. Na temelju članka 7. stavka 4. i članka 7. stavka 6. drugog podstavka točke (e) Odluke 2014/401, taj je direktor, s jedne strane, odgovoran za zapošljavanje sveukupnog osoblja SATCEN-a i, s druge strane, nadležan za sva pitanja vezana za osoblje.
- 11 U skladu s člankom 8. stavcima 1. i 3. Odluke 2014/401, osoblje SATCEN-a sastoji se od ugovornog osoblja, koje imenuje direktor SATCEN-a, kao i upućenih stručnjaka. Člankom 8. stavkom 5. te odluke daje se nadležnost upravi da na prijedlog direktora sastavlja pravila koja se odnose na osoblje SATCEN-a, a koja donosi Vijeće. Vijeće je na temelju jednake odredbe, u okviru Zajedničke akcije 2001/555, donijelo Odluku 2009/747/ZVSP od 14. rujna 2009. o Pravilniku o osoblju Satelitskog centra Europske unije (SL 2009., L 276, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 10., str. 62.; u daljnjem tekstu: Pravilnik o osoblju SATCEN-a).
- 12 Što se tiče sporova između SATCEN-a i članova njegova osoblja u pogledu pitanja obuhvaćenih Pravilnikom o osoblju SATCEN-a, člankom 28. stavkom 5. Pravilnika o osoblju SATCEN-a predviđa se sljedeće:
- „Ako su iscrpljene mogućnosti u prvom pokušaju (interna upravna pritužba), članovi osoblja imaju slobodu tražiti rješenje pred povjerenstvom za žalbe [SATCEN-a].
- Sastav, djelovanje i posebni postupci toga tijela navedeni su u Prilogu X.”.
- 13 U skladu s člankom 28. stavkom 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a, predviđa se sljedeće:
- „Odluke povjerenstva za žalbe obvezujuće su za obje stranke. Na odluke povjerenstva nije se moguće žaliti. Povjerenstvo može:
- (a) poništiti ili potvrditi spornu odluku;
 - (b) dodatno, naložiti [SATCEN-u] da naknadi materijalnu štetu koju je pretrpio član osoblja, počevši od dana kada je poništena odluka počela proizvoditi učinke;
 - (c) usto, donijeti odluku da [SATCEN] mora, u mjeri koju odredi povjerenstvo za žalbe, naknaditi opravdane troškove koje je imao podnositelj zahtjeva [...]”.
- 14 U Prilogu X. točki 1. Pravilnika o osoblju SATCEN-a određuje se:
- „Povjerenstvo za žalbe nadležno je za rješavanje sporova koji proizlaze iz kršenja ovog Pravilnika o osoblju ili ugovora predviđenih u članku 7. Pravilnika o osoblju. U tu svrhu nadležno je razmatrati žalbe koje protiv odluke direktora podnesu zaposleni ili bivši članovi osoblja ili njihovi nasljednici i/ili njihovi zastupnici.”
- 15 U točki 4. podtočki (b) Priloga X. Pravilniku o osoblju SATCEN-a također se predviđa da podnositelj žalbe pred povjerenstvom za žalbe SATCEN-a (u daljnjem tekstu: povjerenstvo za žalbe) „ima rok od 20 dana od primitka obavijesti o odluci koja je predmet žalbe [...] za podnošenje pisanog zahtjeva povjerenstvu za žalbe da dotičnu odluku povuče ili izmijeni[, a t]aj zahtjev se upućuje voditelju administrativnog i kadrovskog odjela [SATCEN-a], koji potvrđuje njegov primitak i pokreće postupak za sazivanje povjerenstva za žalbe”.

- 16 Konačno, što se tiče sastava povjerenstva za žalbe SATCEN-a, iz točke 2. podtočaka (a), (b) i (e) Priloga X. Pravilniku o osoblju SATCEN-a proizlazi da to povjerenstvo čine predsjednik i dva člana, koje imenuje upravno vijeće SATCEN-a na razdoblje od dvije godine između osoba koji nisu članovi osoblja SATCEN-a i da honorare predsjednika i članova povjerenstva za žalbe određuje Upravno vijeće SATCEN-a.

B. Činjenice iz kojih proizlazi spor i pobijane odluke

- 17 SATCEN je zaposlio tužiteljicu KF kao članicu ugovornog osoblja od 1. kolovoza 2009. na razdoblje od tri godine radi obnašanja dužnosti voditeljice administrativnog odjela. Nakon isteka probnog razdoblja 31. siječnja 2010., direktor SATCEN-a potvrdio je tužiteljicu na tu dužnost, te je u tom pogledu istaknuo da je tužiteljica „obavlja[la] posao na taktičan i diplomatski način, ali pritom i pokazala čvrstoću u priopćavanju svojih odluka”.
- 18 U okviru godišnjeg ocjenjivanja za 2010., zamjenik direktora SATCEN-a sastavio je 28. ožujka 2011. izvješće o ocjeni u pogledu tužiteljice, u kojem se njezina ukupna učinkovitost smatrala nezadovoljavajućom te joj je dodijeljena najniža ocjena. Zamjenik direktora smatrao je, među ostalim, da je „s obzirom na širok raspon administrativnih poslova, apsolutno nužno da [KF] [...] ima povjerenje da će njezino osoblje obavljati poslove za koje je u potpunosti osposobljeno” te da je trebalo „posebno uzeti u obzir međuljudske odnose u većinom vrlo osjetljivom multinacionalnom okruženju kako bi se izbjegle nepotrebne napetosti između ljudi”. Tužiteljica je osporavala te zaključke, kao i način na koji je ocjena provedena.
- 19 U okviru godišnjeg ocjenjivanja za 2011., zamjenik direktora SATCEN-a iznio je 27. ožujka 2012. pozitivnu ocjenu tužiteljice u odnosu na prethodnu godinu, te je smatrao da je njezina ukupna učinkovitost bila dobra, uzimajući u obzir napore koje je uložila. Pojasnio je i da je te napore, „kako bi na bolji način vodila administrativni tim, treba[lo] znatno pojačati” te da je „zbog njezina načina upravljanja i dalje često dolazi[lo] do općih pritužbi koje su u nekim slučajevima doživljavane kao stalni profesionalni pritisak”. Što se tiče dijela izvješća o ocjeni koji se odnosi na korektnost i međuljudske odnose, zamjenik direktora utvrdio je da je tužiteljica trebala uložiti stvarne napore u upravljanju svojim timom, pri čemu je trebala izbjegavati neopravdani pritisak i imati više povjerenja u svoje kolege. Tužiteljica je također iznijela napomene na to izvješće o ocjeni, u kojim je navela da su međuljudski odnosi u njezinom odjelu, prema njezinu mišljenju, bili na vrlo dobroj razini, dok je komunikacija s drugim voditeljima odjelâ često bila „napeta, puna nesporazuma i katkad pogoršana nejasnim porukama elektroničke pošte, što je dovelo do sumnji, optužbi i narušavanja odnosa”.
- 20 Tužiteljici je 24. svibnja 2012. produljen ugovor na trajanje od četiri godine, do 31. srpnja 2016.
- 21 U okviru godišnjeg ocjenjivanja za 2012., direktor SATCEN-a zadužio je unutarnjim dopisom od 17. listopada 2012. zamjenika direktora da prikupi informacije od osoblja u pogledu korektnosti i međuljudskih odnosa u SATCEN-u. U tom je unutarnjem dopisu direktor SATCEN-a naveo da posebnu pozornost treba pridati situaciji članova osoblja koji imaju upravljačke odgovornosti, osobito voditelja odjela, utvrđivanjem eventualnih situacija u kojima postoji psihički pritisak ili uznemiravanje, koja među njihovim podređenima može dovesti do tjeskobe, gubitka samopouzdanja, gubitka motivacije, pa čak i plakanja.
- 22 Dvanaest članova osoblja SATCEN-a podnijelo je 14. studenoga 2012. pritužbu direktoru i zamjeniku direktora, u kojoj su kritizirali „tešku situaciju s kojom [su] [bili] suočeni više od tri godine u pogledu obavljanja [svoje] profesionalne aktivnosti na normalan način”, pri čemu su pojasnili da je ta situacija „nasta[la] zbog ponašanja i postupaka voditeljice administrativnog odjela, [KF]”.

- 23 Početkom 2013. zamjenik direktora SATCEN-a postupio je na temelju gore navedenog unutarnjeg dopisa od 17. listopada 2012. u pogledu korektnosti i međuljudskih odnosa, pri čemu je uputio na adresu 40 članova osoblja SATCEN-a iz različitih odjela upitnik u kojem ih je putem pitanja s višestrukim izborom odgovora zatražio da ocijene međuljudske odnose s njihovim voditeljem odjela. Unutarnjim dopisom od 7. ožujka 2013. zamjenik direktora SATCEN-a obavijestio je direktora SATCEN-a da je, s obzirom na odgovore iz tog upitnika, „jasno da [je] postoj[ao] stvaran problem u međuljudskim odnosima s voditeljicom administrativnog odjela [KF], uzimajući u obzir općenito negativne odgovore osoblja administrativnog odjela”.
- 24 Unutarnjim dopisom od 8. ožujka 2013. direktor SATCEN-a zatražio je od zamjenika direktora SATCEN-a da na temelju članka 27. Pravilnika o osoblju SATCEN-a pokrene upravnu istragu u pogledu tužiteljice.
- 25 U okviru upravne istrage poslan je 12. lipnja 2013. upitnik s višestrukim izborom odgovora na adresu 24 člana osoblja SATCEN-a, kako bi se utvrdilo jesu li se suočili s određenim načinima tužiteljčina ponašanja (pri čemu je navedeno njezino ime) te jesu li primijetili određene posljedice na njih same ili druge članove osoblja zbog predmetnih ponašanja. U upitnicima se također pozvalo članove osoblja da podnesu izjave svjedoka ili bilo koji dokaz kojim mogu potkrijepiti svoje odgovore. Članovi osoblja na upitnike su trebali odgovoriti do 20. lipnja 2013., a od 24 ispitanika, šest ih nije odgovorilo.
- 26 U međuvremenu, u odgovoru na svoju godišnju ocjenu za 2012., prema kojoj se njezina ukupna učinkovitost ponovno smatrala nezadovoljavajućom, tužiteljica je u dopisu od 20. ožujka 2013., s jedne strane, osporavala navedenu ocjenu i, s druge strane, zatražila od direktora SATCEN-a da poduzme potrebne mjere kako bi je se prestalo uznemiravati.
- 27 Zamjenik direktora SATCEN-a završio je istragu 2. srpnja 2013., pri čemu je zaključio da su utvrđene činjenice za koje se tereti tužiteljica. U skladu s izvješćem o istrazi, tužiteljčino ponašanje bilo je „namjerno, opetovano, kontinuirano ili sustavno [...] s ciljem diskreditiranja ili omalovažavanja dotičnih osoba”, „[uzimajući u obzir] da su ponašanja koja se pripisuju [KF] potvrđena te da su, s obzirom na njihovu prirodu, učestalost i učinak na određene članove osoblja, predstavljala uznemiravanje”.
- 28 Porukom elektroničke pošte direktora SATCEN-a od 3. srpnja 2013., kojoj je priloženo izvješće o istrazi, tužiteljica je obaviještena o zaključcima iz izvješća o upravnoj istrazi. U istoj poruci elektroničke pošte direktor SATCEN-a pozvao je tužiteljicu na razgovor 5. srpnja 2013., kako bi se nastavio postupak predviđen u članku 2. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a.
- 29 U odluci od 5. srpnja 2013., direktor SATCEN-a utvrdio je da je nakon istrage zamjenik direktora SATCEN-a došao do zaključka da su ponašanja koja se pripisuju tužiteljici potvrđena te da su predstavljala uznemiravanje, s obzirom na njihovu prirodu, učestalost i učinak na određene članove osoblja SATCEN-a. Iz tih razloga i nakon što je istog dana saslušao tužiteljicu, odlučio je, s jedne strane, pokrenuti protiv tuželjice disciplinski postupak pred disciplinskim povjerenstvom (u daljnjem tekstu: odluka o pokretanju disciplinskog postupka) i, s druge strane, privremeno udaljiti tužiteljicu s radnog mjesta, uz naknadu plaće (u daljnjem tekstu: odluka o privremenom udaljavanju s radnog mjesta).
- 30 Direktor SATCEN-a odlučio je 23. kolovoza 2013. o sastavu disciplinskog povjerenstva te je o tome obavijestio tužiteljicu.
- 31 Tužiteljica je 28. kolovoza 2013. podnijela direktoru SATCEN-a upravnu pritužbu protiv odluka o pokretanju disciplinskog postupka i o privremenom udaljavanju s radnog mjesta od 5. srpnja 2013., protiv odluke o sastavu disciplinskog povjerenstva od 23. kolovoza 2013., kao i protiv odluke kojom je direktor SATCEN-a prešutno odbio njezin zahtjev za pomoć u pogledu navodnog uznemiravanja.

- 32 Sastav disciplinskog povjerenstva konačno je utvrđen 11. rujna 2013., uzimajući u obzir da je utvrđeno da tužiteljica nije osporavala nijednog pojedinačnog prvotno imenovanog člana.
- 33 U dopisu od 4. listopada 2013. direktor SATCEN-a odbio je upravnu pritužbu koju je tužiteljica podnijela 28. kolovoza 2013. Smatrao je da su odluke o pokretanju disciplinskog postupka i o privremenom udaljavanju s radnog mjesta opravdane informacijama sadržanim u izvješću o upravnoj istrazi. Što se tiče zahtjeva za pomoć u pogledu navodnog uznemiravanja, direktor SATCEN-a smatrao je da se, nakon preliminarne istrage provedene na temelju tog zahtjeva, članovima osoblja SATCEN-a ne može pripisati nikakvo ponašanje koje bi predstavljalo uznemiravanje protiv tužiteljice.
- 34 Direktor SATCEN-a podnio je 25. listopada 2013. disciplinskom povjerenstvu izvješće koje je prosljedio i tužiteljici, u skladu s člankom 10. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a.
- 35 Tužiteljica je 1. studenoga 2013. prosljedila dopis predsjedniku disciplinskog povjerenstva, u kojem ga je zatražila da joj se odobri rok od najmanje 45 dana kako bi pripremila svoju obranu. Zatražila je i presliku svih dokumenata upotrijebljenih tijekom upravne istrage, saslušanje pred disciplinskim povjerenstvom 12 članova osoblja koji su 14. studenoga 2012. potpisali pritužbu protiv nje i 18 članova osoblja koji su ispunili upitnik s višestrukim izborom odgovora u okviru upravne istrage te, konačno, otkrivanje identiteta šest članova osoblja koji su odbili ispuniti taj upitnik.
- 36 U dopisu od 21. studenoga 2013., voditelj uprave SATCEN-a odbio je tužiteljici pristup njegovim porukama elektroničke pošte i drugim dokumentima s njegova računala, kao i s njegova poslovnog mobilnog telefona.
- 37 U dopisu od 28. studenoga 2013., predsjednik disciplinskog povjerenstva obavijestio je tužiteljicu o održavanju saslušanja pred disciplinskim povjerenstvom 13. ili 14. siječnja 2014. U istom ju je dopisu zatražio da dostavi svoja pisana očitovanja disciplinskom povjerenstvu barem jedan tjedan prije održavanja saslušanja. Tužiteljica je 21. prosinca 2013. dostavila svoja pisana očitovanja.
- 38 Tužiteljica je 2. prosinca 2013. podnijela žalbu povjerenstvu za žalbe, s jedne strane, protiv odluke direktora SATCEN-a od 4. listopada 2013. o odbijanju njezine pritužbe protiv odluka o privremenom udaljavanju s radnog mjesta, o pokretanju disciplinskog postupka i o odbijanju njezina zahtjeva za pomoć i, s druge strane, protiv odluke od 21. studenoga 2013. spomenute u točki 36. ove presude.
- 39 U dopisu od 9. prosinca 2013., tužiteljica je zatražila od predsjednika disciplinskog povjerenstva odgodu saslušanja. Navela je i imena trinaest svjedoka za koje je zatražila da se pozovu.
- 40 U dopisu od 16. prosinca 2013., predsjednik disciplinskog povjerenstva zadržao je datum saslušanja za 13. ili 14. siječnja 2014. te je obavijestio tužiteljicu o svojoj odluci da sasluša dva svjedoka čije je saslušanje zatražila.
- 41 U poruci elektroničke pošte od 17. prosinca 2013., tužiteljica je zatražila od predsjednika disciplinskog povjerenstva da se izuzme dužnosti člana navedenog povjerenstva, uzimajući u obzir njegovu uključenost u postupak protiv nje. Tužiteljica je također ponovila svoj zahtjev za saslušanje svjedoka te je naglasila da nije dobila nikakvo objašnjenje u pogledu kriterija na temelju kojih je odbijen njezin zahtjev.
- 42 Istog je dana tužiteljica uputila pritužbu direktoru SATCEN-a protiv odluke disciplinskog povjerenstva od 16. prosinca 2013. navedene u točki 40. ove presude.
- 43 Nakon saslušanja koje se održalo 13. siječnja 2014., disciplinsko povjerenstvo donijelo je 4. veljače 2014. obrazloženo mišljenje, u skladu s kojim je, s jedne strane, jednoglasno zaključilo da tužiteljica nije poštovala svoje profesionalne obveze i, s druge strane, preporučilo da je se degradira barem dva razreda niže, kako više ne bi mogla obnašati upravljačku funkciju.

44 Nakon što je 25. veljače 2014. saslušao tužiteljicu, direktor SATCEN-a udaljio ju je 28. veljače 2014. s radnog mjesta iz disciplinskih razloga (u daljnjem tekstu: odluka o udaljavanju s radnog mjesta), uzimajući u obzir da je odluka stupila na snagu u roku od jednog mjeseca od tog datuma. U toj je odluci direktor SATCEN-a smatrao sljedeće:

„S obzirom na ozbiljnost vašeg nepridržavanja obveza, kao što proizlazi iz izvješća direktora disciplinskog povjerenstvu, koja je potvrđena obrazloženim mišljenjem disciplinskog povjerenstva, na nemogućnost da vas se ponovno razvrsta na razinu i odgovornost koji su predloženi u mišljenju disciplinskog povjerenstva, te na vaše odbijanje priznavanja da je vaše ponašanje bilo neprimjereno, odlučujem da vam se u skladu s člankom 7. Priloga IX. [Pravilniku o osoblju SATCEN-a] naloži sljedeća sankcija:

– udaljavanje s radnog mjesta, čime se raskida vaš ugovor sa SATCEN-om.

[Vaš] ugovor raskida se na temelju članka 7. stavka 3. točke(a) podtočke vii. [Pravilnika o osoblju SATCEN-a] u roku od jednog mjeseca nakon dostavljanja te odluke.”

45 Na odluku o udaljavanju s radnog mjesta tužiteljica je 17. travnja 2014. podnijela upravnu pritužbu, koja je odbijena odlukom direktora SATCEN-a od 4. lipnja 2014. Tužiteljica je 12. lipnja 2014. osporavala odluku o udaljavanju s radnog mjesta pred povjerenstvom za žalbe.

46 U odluci od 26. siječnja 2015. (u daljnjem tekstu: odluka povjerenstva za žalbe), koja je 23. ožujka 2015. dostavljena tužiteljici, povjerenstvo za žalbe odbilo je tužiteljčin zahtjev za poništenje odluke o pokretanju disciplinskog postupka i odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta. Osim toga, nakon što je odbilo sve razloge koje je istaknula tužiteljica protiv odluke o udaljavanju s radnog mjesta, povjerenstvo za žalbe djelomično je poništilo navedenu odluku, samo u dijelu u kojem je datum stupanja na snagu utvrđen na 31. ožujka, a ne na 4. travnja 2014.

II. Postupak i zahtjevi stranaka

47 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 28. svibnja 2015. tužiteljica je pokrenula ovaj postupak.

48 Zasebnim zahtjevom od 4. lipnja 2015. tužiteljica je zatražila zaštitu identiteta, koja joj je odobrena odlukom Općeg suda od 29. srpnja 2015.

49 Odlukom od 13. siječnja 2016., donesenom u skladu s člankom 69. točkom (d) Poslovnika, i nakon što je omogućio strankama da podnesu svoja očitovanja, Opći sud prekinuo je postupak u ovom predmetu do odluke kojom se završava postupak u predmetu C-455/14 P, H/Vijeće i Komisija. Nakon objave presude od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569), postupak se nastavio.

50 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 21. travnja 2016. Vijeće je u ovom postupku zatražilo intervenciju u potporu zahtjevu SATCEN-a.

51 Nakon odlaska prvotno imenovanog suca izvjestitelja, ovaj je predmet povjeren novom sucu izvjestitelju, raspoređenom u deveto vijeće, kojemu je, slijedom toga, dodijeljen ovaj predmet.

52 Rješenjem od 27. listopada 2016. predsjednik devetog vijeća Općeg suda odobrio je Vijeću zatraženu intervenciju.

53 Opći sud uputio je predmet devetom proširenom vijeću 17. srpnja 2017.

54 Tužiteljica od Općeg suda zahtijeva da:

- poništi odluku o odbijanju njezina zahtjeva za pomoć, odluku o pokretanju disciplinskog postupka, odluku o privremenom udaljavanju s radnog mjesta, odluku o udaljavanju s radnog mjesta i odluku povjerenstva za žalbe (u daljnjem tekstu zajedno: pobijane odluke);
- ako je potrebno, poništi, s jedne strane, odluku direktora SATCEN-a od 4. listopada 2013. o odbijanju njezine pritužbe protiv odluke o odbijanju njezina zahtjeva za pomoć, odluke o pokretanju disciplinskog postupka i odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta, kao i, s druge strane, odluku direktora SATCEN-a od 4. lipnja 2014. o odbijanju njezine pritužbe protiv odluke o udaljavanju s radnog mjesta;
- naloži SATCEN-u da joj plati iznos koji odgovara neprimljenim plaćama na ime materijalne štete i iznos od 500 000 eura na ime pretrpljene nematerijalne štete;
- naloži SATCEN-u snošenje troškova, zajedno s kamatama obračunanim po stopi od 8 %.

55 SATCEN od Općeg suda zahtijeva da:

- odbije tužbu za poništenje i tužbu za naknadu štete koje je podnijela tužiteljica, „s obzirom na nenadležnost Općeg suda EU-a da o njima odlučuje”;
- podredno, odbije tužbu kao djelomično nedopuštenu i djelomično neosnovanu;
- naloži tužiteljici snošenje troškova.

56 Vijeće je na raspravi u biti poduprlo prvi dio zahtjeva SATCEN-a.

III. Pravo

57 Ova se tužba sastoji od zahtjeva za poništenje i zahtjeva za naknadu štete.

58 SATCEN ističe, a da pritom nije službeno istaknuo prigovor u smislu članka 130. stavka 1. Poslovnika, s jedne strane, nenadležnost Općeg suda i u biti, s druge strane, nedopuštenost tužbe.

A. Nadležnost Općeg suda

59 Tužiteljica u svojem zahtjevu tvrdi da je Opći sud nadležan za odlučivanje o njezinoj tužbi, pri čemu naglašava da iako je točno da je SATCEN osnovan zajedničkom akcijom Vijeća, sporovi koji se odnose na to tijelo nisu obuhvaćeni isključenjem nadležnosti sudova Unije u području odredbi koje se odnose na ZVSP, koji je predviđen člankom 24. stavkom 1. UEU-a i člankom 275. UFEU-a.

60 U tom smislu, tužiteljica najprije ističe da su pobijane odluke u potpunosti upravne ili disciplinske te se odnose na upravljanje osobljem. Stoga se takve odluke jasno razlikuju od političkih i strateških mjera koje su donesene u okviru ZVSP-a, uzimajući u obzir da se samo na te mjere odnosi isključenje nadležnosti sudova Unije.

61 Nadalje, tužiteljica tvrdi da, prema sudskoj praksi Suda, institucije, tijela, uredi i agencije Unije koji djeluju u okviru ZVSP-a trebaju poštovati ustavna načela i temeljna prava, čije poštovanje osigurava Sud Europske unije. Budući da se ovaj spor odnosi na temeljna prava tužiteljice, nadležni su sudovi Unije.

- 62 U tu svrhu, nadležnost koju Sud Europske unije ima na temelju članka 275. drugog stavka UFEU-a za nadzor zakonitosti odluka kojima se predviđaju mjere ograničavanja treba tumačiti na način da se odnosi na svaku odluku u kojoj se navodi povreda temeljnih prava fizičke osobe te se stoga primjenjuje na tužiteljičinu situaciju.
- 63 Konačno, tužiteljica naglašava da ne može upotrijebiti nijedan pravni lijek pred nacionalnim sudom i da se, uzimajući u obzir da se Ugovorima uspostavio potpun sustav pravnih sredstava i postupaka, ne može prihvatiti da se nad odlukama, kao što su one o kojima je riječ u ovom predmetu, ne izvrši sudski nadzor.
- 64 U tom pogledu, tužiteljica u biti tvrdi da se mogućnost pokretanja postupak pred povjerenstvom za žalbe, koje je na temelju Pravilnika o osoblju SATCEN-a nadležno za ispitivanje njezinih zahtjeva, ne može izjednačiti s pravnim lijekom u smislu relevantnih odredbi Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. i Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 65 SATCEN pak tvrdi da Sud Europske unije, kao institucija Unije, treba poštovati načelo dodjeljivanja. Stoga, s obzirom na to da se nijednom odredbom Ugovorâ ne povjerava nadležnost Općem sudu za odlučivanje u sporovima između SATCEN-a i članova njegova osoblja, Opći sud treba se proglasiti nenadležnim, inače će povrijediti načelo dodjeljivanja ovlasti proširenjem svojih ovlasti izvan onoga što je predviđeno Ugovorima.
- 66 U prilog svojoj argumentaciji, SATCEN naglašava da je u skladu s člankom 263. petim stavkom UFEU-a poželjno da institucija Unije, kad osniva tijelo, ured ili agenciju, nadzor zakonitosti akata koje donese navedeno tijelo, ured ili agencija povjeri drugom sudu koji nije sud Unije.
- 67 Stoga, ta odredba primarnog prava omogućuje Vijeću da u članku 28. stavku 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a predvidi da je povjerenstvo za žalbe nadležno za odlučivanje o sporovima između SATCEN-a i članova njegova osoblja.
- 68 Na taj način povjerenstvo za žalbe čini poseban sud čija isključiva nadležnost, odobrena na temelju članka 263. petog stavka UFEU-a čini prepreku nadležnosti sudova Unije za odlučivanje o ovom sporu.
- 69 Isključenje nadležnosti Suda Europske unije za odlučivanje o sporovima između SATCEN-a i članova njegova osoblja potvrđeno je odlukom predstavnika vlada država članica Unije, okupljenih u Vijeću, od 15. listopada 2001. u pogledu povlastica i imuniteta odobrenih Institutu za sigurnosne studije i SATCEN-u, kao i njihovim tijelima i članovima njihova osoblja, u čijem se članku 6. predviđa da članovi osoblja SATCEN-a imaju imunitet od sudskih postupaka u pogledu akata donesenih u okviru njihovih dužnosti.
- 70 Ta odluka odražava izričitu volju država članica da iz nadležnosti nacionalnih sudova i sudova Unije izuzmu sporove koji se odnose na obavljanje dužnosti članova osoblja SATCEN-a. SATCEN naglašava da, protivno Protokolu 7. o povlasticama i imunitetima Unije (SL 2010., C 83, str. 266.) u kojem se predviđa da dužnosnici i ostali službenici Unije uživaju imunitet od sudskih postupaka, pri čemu su sporovi između njih i institucija Unije u nadležnosti Suda, odluka navedena u točki 69. ove presude ne predviđa sličnu nadležnost Suda Europske unije u pogledu SATCEN-a.
- 71 SATCEN na temelju presude od 12. studenoga 2015., *Elitaliana/Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753) dodaje da su odluke donesene u području ZVSP-a koje su povezane s upravnim troškovima obuhvaćene nadležnosti Suda Europske unije samo ako se odluke odnose na proračun Unije. Stoga, budući da se u tom slučaju pobijane odluke ne odnose na proračun Unije, nego na doprinose država članica, osim Danske, trebalo bi isključiti nadležnost Općeg suda.

- 72 SATCEN u odgovoru na repliku ističe i da sudovi Unije u načelu nisu nadležni za nadzor akata koje su donijele institucije, tijela, uredi ili agencije Unije koji se odnose na ZVSP. Drukčije bi vrijedilo samo ako odluka kojom se osniva tijelo, ured ili agencija koja djeluje u području ZVSP-a ili pravilnik o njihovu osoblju izričito predviđa nadležnost Suda Europske unije za sporove između navedenih tijela, ureda ili agencija i njihovih članova osoblja.
- 73 Međutim, u slučaju SATCEN-a, ni aktom kojim ga se osniva ni njegovim Pravilnikom o osoblju ne daje se nadležnost Sudu Europske unije za nadzor zakonitosti akata donesenih protiv članova njegova osoblja.
- 74 Tužiteljica u replici smatra da se SATCEN-ova argumentacija dovodi u pitanje presudom od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569).
- 75 Prema mišljenju tužiteljice, u toj je presudi Sud smatrao da se nenadležnost Općeg suda na temelju članka 24. UEU-a i članka 275. UFEU-a ne može proširiti na odluke donesene u području sukoba na radnom mjestu. Stoga akti o upravljanju osobljem, čak i ako su doneseni u okviru ZVSP-a, nisu obuhvaćeni nadležnošću sudova Unije.
- 76 Tužiteljica na temelju točke 55. presude od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569) dodaje da bi nepostojanje nadležnosti sudova Unije u ovom slučaju, protivno načelu jednakog postupanja dovelo do razlike u postupanju između članova osoblja SATCEN-a i članova osoblja drugih tijela obuhvaćenih ZVSP-om, kao što su Europska agencija za obranu i Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD). Stoga tvrdi da članovi osoblja povezani s tim tijelima imaju mogućnost pokretanja postupaka pred Sudom.
- 77 Suprotno tomu, SATCEN tvrdi da iz presude od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569) proizlazi da, ako ne postoji izričita nadležnost sudova Unije kao što je ona navedena u točki 72. ove presude, Sud Europske unije nadležan je u području ZVSP-a samo za nadzor nad aktima upravljanja osobljem u vezi s članovima osoblja koje su uputile države članice, kako bi se izbjegla svaka nejednakost u odnosu na stručnjake koje su uputile institucije Unije, u pogledu kojih je Sud Europske unije i dalje nadležan na temelju Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije (u daljnjem tekstu: Pravilnik o osoblju za dužnosnike).
- 78 Stoga se rješenje iz presude od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija (C-455/14 P, EU:C:2016:569) ne može primijeniti na tužiteljičinu situaciju, koja je član ugovornog osoblja SATCEN-a, a ne nacionalni stručnjak kojeg je uputila država članica ili institucija Unije.
- 79 SATCEN dodaje da u svakom slučaju Sud Europske unije nije nadležan ni u pogledu nacionalnog stručnjaka koji je upućen SATCEN-u jer takva nadležnost nije predviđena odlukom njegova Upravnog odbora o upućenim nacionalnim stručnjacima od 18. srpnja 2007.
- 80 Najprije valja podsjetiti da u skladu s člankom 24. stavkom 1. drugim podstavkom posljednjom rečenicom UEU-a i člankom 275. prvim stavkom UFEU-a sudovi Unije načelno nisu nadležni za odredbe koje se odnose na ZVSP niti za akte donesene na temelju tih odredbi (vidjeti presudu od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 39. i navedenu sudsku praksu).
- 81 U tom je pogledu u članku 24. stavku 1. prvom podstavku UEU-a ZVSP definiran tako da obuhvaća sva područja vanjske politike i sva pitanja koja se odnose na sigurnost Unije, uključujući i postupno oblikovanje zajedničke obrambene politike koja bi mogla voditi prema zajedničkoj obrani.
- 82 U ovom su slučaju pobijane odluke donijeli direktor i povjerenstvo za žalbe SATCEN-a, odnosno tijelo uređeno Odlukom 2014/401, koja je donesena osobito na temelju članka 28. UEU-a o operativnom djelovanju Unije te je obuhvaćena poglavljem 2. glavom V. Ugovora o Europskoj uniji, koji se odnosi na ZVSP. U tom pogledu, kao što proizlazi iz uvodne izjave 2. i članka 2. te odluke zadaća SATCEN-a u

biti je da državama članicama i institucijama Unije osigurava proizvode i usluge koji proizlaze iz korištenja relevantne imovine u svemiru i zraku, kako bi se pružila podrška u odlučivanju i djelovanjima Unije u području ZVSP-a.

- 83 Stoga, okolnost da su pobijane odluke donesene u okviru funkcioniranja tijela koje djeluje u području ZVSP-a ne može sama po sebi značiti da sudovi Unije nisu nadležni za odlučivanje u ovom sporu (vidjeti u tom smislu presudu od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 43. i navedenu sudsku praksu).
- 84 Naime, u članku 24. stavku 1. drugom podstavku posljednjoj rečenici UEU-a i u članku 275. prvom stavku UFEU-a uvodi se odstupanje od pravila o općoj nadležnosti koju članak 19. UEU-a dodjeljuje Sudu Europske unije za osiguravanje poštovanja prava pri tumačenju Ugovorâ i stoga se moraju restriktivno tumačiti (vidjeti presudu od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 40. i navedenu sudsku praksu).
- 85 Isto tako, iako je točno da članak 47. Povelje ne može stvoriti nadležnost Suda Europske unije ako je Ugovori isključuju, načelo djelotvorne sudske zaštite ipak podrazumijeva da se isključenje nadležnosti sudova Unije u području ZVSP-a tumači usko (presuda od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 74.).
- 86 Osim toga, kao što proizlazi kako iz članka 2. UEU-a, koji je dio općih odredbi UEU-a, tako i članka 21. UEU-a o vanjskom djelovanju Unije, na koji upućuje članak 23. UEU-a o ZVSP-u, Unija se osobito temelji na vrijednostima jednakosti i vladavine prava. Samo postojanje djelotvornog sudskog nadzora radi osiguranja poštovanja Unijinih pravnih odredaba svojstveno je postojanju pravne države (vidjeti presudu od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 41. i navedenu sudsku praksu).
- 87 U ovom slučaju, tužiteljica je u skladu sa svojim ugovorom o radu zaposlena na radno mjesto voditeljice administrativnog odjela SATCEN-a.
- 88 Ovom tužbom ona najprije nastoji dobiti poništenje odluka o privremenom udaljavanju s radnog mjesta, o pokretanju disciplinskog postupka i o udaljavanju s radnog mjesta, kojima ju je direktor SATCEN-a redom privremeno udaljio s radnog mjesta, pokrenuo disciplinski postupak protiv nje i raskinuo njezin ugovor iz disciplinskih razloga. Nadalje, tužiteljica zahtijeva poništenje odluke povjerenstva za žalbe kojom su u biti potvrđene tri prethodno navedene odluke. K tomu, tužiteljica traži od Općeg suda da poništi odluku kojom je direktor SATCEN-a prešutno odbio njezin zahtjev za pomoć, sastavljen zbog navodnog uznemiravanja kojem je bila izložena. Konačno, tužiteljica traži naknadu materijalne i nematerijalne štete koju je pretrpjela zbog donošenja pobijanih odluka.
- 89 Odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta i o pokretanju disciplinskog postupka donesene su nakon upravne istrage, provedene nakon pritužbe dvanaest članova osoblja SATCEN-a u kojoj su osudili negativno okruženje u administrativnom odjelu i odjelu za financije, za koju je, prema mišljenju podnositelja pritužbe, odgovorna tužiteljica i činjenica da je ona svakodnevno ulazila u sukobe sa svojim kolegama, pri čemu ih je neprestano kritizirala, do te mjere da su neki od njih bili žrtve uznemiravanja od strane tužiteljice. U okviru istrage, a zatim postupka pred disciplinskim povjerenstvom, nekoliko je članova osoblja administrativnog odjela i odjela za financije SATCEN-a podnijelo odgovore na upitnik te izjave svjedoka kojima su nastojali potkrijepiti te kritike. U tom smislu, u izvješću o ocjeni tužiteljice za 2010. do 2012., njezini su nadređeni doveli u pitanje njezine upravljačke sposobnosti i njezino upravljanje međuljudskim odnosima na radnom mjestu, koji su redovno bili izvor sukoba.

- 90 Što se tiče odluke o udaljavanju tužiteljice s radnog mjesta, ona je, kao što proizlazi iz mišljenja disciplinskog povjerenstva na koje se upućuje u toj odluci, obrazložena optužbom da se tužiteljica u biti opetovano neprimjereno ponašala, što je osobito uključivalo vikanje, ponižavajuće i neugodne komentare, zastrašivanja drugih članova osoblja administrativnog odjela i odjela za financije SATCEN-a.
- 91 Iz toga slijedi da su gore navedene odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta, o pokretanju disciplinskog postupka i o udaljavanju s radnog mjesta isključivo akti upravljanja osobljem, kojima se, s obzirom na njihovo obrazloženje i ciljeve, kao i kontekst u kojem su doneseni, nije nastojalo pridonijeti donošenju, definiranju ili provođenju ZVSP-a u smislu članka 24. stavka 2. UEU-a niti se njima, konkretnije, nastojalo izvršiti zadaće SATCEN-a obuhvaćene ZVSP-om i navedene u točkama 7. do 82. ove presude. Isti zaključak treba primijeniti na odluku povjerenstva za žalbe, koje je donijelo pravno obvezujuću odluku kojom se u biti potvrđuju tri prethodno navedene odluke, u skladu s ovlastima koje su mu povjerene Pravilnikom o osoblju SATCEN-a (vidjeti točke 13. i 14. ove presude).
- 92 Isto vrijedi i za odluku o prešutnom odbijanju zahtjeva za pomoć. Naime, taj zahtjev za pomoć podnesen je u okviru disciplinskog postupka koji se vodio protiv tužiteljice, uzimajući u obzir da je tužiteljica u tom postupku u biti tvrdila da je do optužbi u pogledu njezina ponašanja došlo u situaciji uznemiravanja kojem je bila izložena, te je zbog toga zatražila pomoć od SATCEN-a.
- 93 K tomu, s jedne strane, valja utvrditi da se u poglavlju VII. i Prilogu IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a predviđaju disciplinske mjere slične onima predviđenim u glavi VI. i Prilogu IX. Pravilniku o osoblju za dužnosnike, s obzirom na upravnu istragu i postupak pred disciplinskim povjerenstvom, kao i kategorije sankcija i elemente koje treba uzeti u obzir kako bi se odredila primjerena sankcija. Isto tako, u odjeljku 6. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a predviđa se, gotovo jednakim tekstom kao što je tekst u odjeljku 6. Priloga IX. Pravilniku o osoblju za dužnosnike, mogućnost da se člana osoblja optuženog za tešku povredu privremeno udalji s radnog mjesta.
- 94 S druge strane, člankom 28. stavcima 1. do 3. Pravilnika o osoblju SATCEN-a predviđa se postupak upravnog prigovora pred direktorom SATCEN-a, za koji valja priznati da ima sličan cilj kao pre sudski postupak uspostavljen člankom 90. Pravilnika o osoblju za dužnosnike, odnosno da se zainteresiranim strankama omogući da mirnim putem riješe spor.
- 95 Stoga valja smatrati da je ovaj spor sličan sporovima između institucije, tijela, ureda ili agencije Unije koji nisu obuhvaćeni ZVSP-om i jednog od njihovih dužnosnika ili drugih službenika, koji se mogu pokrenuti pred sudovima Unije na temelju članka 270. UFEU-a, kojim se predviđa nadležnost Suda Europske unije za odlučivanje o svim sporovima između Unije i njezinih članova osoblja (vidjeti po analogiji presudu od 6. ožujka 2001., *Dunnett i dr./BEL*, T-192/99, EU:T:2001:72, t. 54.).
- 96 Međutim, ne može se smatrati da je odstupanje od nadležnosti Suda Europske unije predviđeno u članku 24. stavku 1. drugom podstavku posljednjoj rečenici UEU-a i članku 275. prvom stavku UFEU-a, koje treba usko tumačiti, tako široko da isključuje nadležnost suda Unije za nadzor zakonitosti akata kao što su oni o kojima je riječ u ovom predmetu, koje je donijelo tijelo Unije, dok je sud Unije nadležan za nadzor zakonitosti akata koji su jednaki po sadržaju, ciljevima, postupku koji dovodi do njihova donošenja i kontekstu u kojem su doneseni ako se takvi akti odnose na instituciju, tijelo, ured ili agenciju Unije čija zadaća nije obuhvaćena ZVSP-om (vidjeti po analogiji presudu od 19. srpnja 2016., *H/Vijeće i Komisija*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 55.).
- 97 Svakim bi se drugim tumačenjem člana osoblja tijela Unije koje je obuhvaćeno ZVSP-om isključilo iz sustava sudske zaštite koja se nudi članovima osoblja Unije, protivno načelu jednakog postupanja (vidjeti po analogiji presudu od 18. listopada 2001., *X/ESB*, T-333/99, EU:T:2001:25, t. 38. do 40.).

- 98 Tumačenje utvrđeno u točki 96. ove presude potvrđuje, s jedne strane, SATCEN-ova mogućnost, predviđena u članku 8. stavku 3. Odluke 2014/401, da prihvati dužnosnike koje su uputile institucije, agencije ili tijela Unije, koji, kao što je SATCEN priznao na raspravi, tijekom razdoblja na koje su upućeni mogu pokrenuti postupak pred sudovima Unije na temelju članka 270. UFEU-a. S druge strane, to tumačenje potvrđuje i nadležnost sudova Unije za odlučivanje o tužbama koje podnose članovi ugovornog osoblja te agencije na temelju članka 11. stavka 3. točke (a) i članka 11. stavka 6. Odluke Vijeća (ZVSP) 2015/1835 od 12. listopada 2015. o utvrđivanju statuta, sjedišta i načina djelovanja Europske obrambene agencije (SL 2015., L 266., str. 55.) i o tužbama koje podnose članovi ugovornog osoblja ESVD-a na temelju članka 6. stavka 2. posljednjeg podstavka Odluke Vijeća 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o organizaciji i funkcioniranju [ESVD-a] (SL 2010., L 201., str. 30.) (vidjeti po analogiji presudu od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 56.).
- 99 U tim je okolnostima Opći sud nadležan za odlučivanje o ovom sporu. Ta nadležnost proizlazi, kada je riječ o nadzoru zakonitosti pobijanih odluka, iz članka 263. UFEU-a, a kada je riječ o zahtjevima za utvrđivanje izvanugovorne odgovornosti Unije, iz članka 268. UFEU-a u vezi s člankom 340. drugim stavkom UFEU-a, uzimajući u obzir članak 19. stavak 1. UEU-a i članak 47. Povelje (vidjeti po analogiji presudu od 19. srpnja 2016., H/Vijeće i Komisija, C-455/14 P, EU:C:2016:569, t. 58.).
- 100 Taj zaključak ne dovode u pitanje drugi argumenti koje je istaknuo SATCEN.
- 101 Kao prvo, treba odbiti SATCEN-ov argument koji se temelji na odredbama Pravilnika o osoblju SATCEN-a kojima se predviđa nadležnost povjerenstva za žalbe za odlučivanje o sporovima između SATCEN-a i članova njegova osoblja, na čije se odluke nije moguće žaliti.
- 102 Točno je da se, kao što je Vijeće naglasilo na raspravi, mehanizam povjerenstva za žalbe, kao tijela koje rješava sporove između SATCEN-a i članova njegova osoblja objašnjava posebnošću SATCEN-a, koji je prvotno bio povezan sa ZEU-om, međunarodnom međuvladinom organizacijom, a zatim od 1. siječnja 2002. s Unijom, kako je uspostavljena prije stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona (vidjeti točke 1. do 3. ove presude). U tim okolnostima, situacija osoblja SATCEN-a ne može se izjednačiti sa situacijom članova osoblja Europske zajednice, koji jedini mogu pokrenuti postupak pred Općim sudom u skladu s člankom 236. UEZ-a (koji je postao članak 270. UFEU-a), čime se može obrazložiti to što je unutar SATCEN-a uspostavljeno tijelo kao što je povjerenstvo za žalbe koje je nadležno za rješavanje sporova povezanih s radnim mjestom. Međutim, takva razlika u postupanju više nije opravdana nakon što je 1. prosinca 2009. stupio na snagu Ugovor iz Lisabona iz kojeg proizlazi da Unija zamjenjuje i nasljeđuje Europsku zajednicu (članak 1. UEU-a) te se stoga svi službenici Unije, neovisno o tome jesu li obuhvaćeni prijašnjom Zajednicom ili Unijom kako je uspostavljena prije stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona, mogu nalaziti u sličnoj situaciji. Stoga se sporovi između SATCEN-a i članova njegova osoblja sada mogu izjednačiti sa sporovima između svakog službenika Unije i njegova poslodavca (vidjeti točke 91. do 99. ove presude).
- 103 U tom pogledu, suprotno onomu što je Vijeće tvrdilo na raspravi, korisno je podsjetiti da je Vijeće prilikom donošenja Odluke 2011/411/ZVSP od 12. srpnja 2011. o utvrđivanju statuta, sjedišta i načina djelovanja Europske obrambene agencije te o stavljanju izvan snage Zajedničke akcije 2004/551/ZVSP (SL 2011., L 183, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18, svezak 9., str. 223.) odabralo prekinuti nadležnost „povjerenstva za žalbe” za odlučivanje o sporovima između Europske obrambene agencije i njezina ugovornog osoblja, koja je nekoć bila predviđena glavom VII. Odluke Vijeća 2004/676/EZ o Pravilniku o osoblju Europske obrambene agencije (SL 2004., L 310, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 15., str. 3.). Naime, Odlukom 2011/411, u čijoj se uvodnoj izjavi 4. pojašnjava da je njezin cilj da se „uz[mu] u obzir izmjene Ugovora o Europskoj uniji (UEU) uvedene Ugovorom iz Lisabona”, utvrdila se u njezinu članku 11. stavku 4. nadležnost Suda Europske unije u pogledu takvih sporova.

- 104 Kao drugo, ne može se prihvatiti SATCEN-ov argument prema kojem članak 263. peti stavak UFEU-a potvrđuje mogućnost da Vijeće prenese povjerenstvu za žalbe isključivu nadležnost, pri čemu se sprečava nadležnost Općeg suda za odlučivanje o sporovima između SATCEN-a i članova njegova osoblja.
- 105 U tom pogledu valja podsjetiti da u skladu s člankom 19. UEU-a, Sud Europske unije osigurava poštovanje prava pri tumačenju i primjeni Ugovorâ. K tomu, u skladu s člankom 256. stavkom 1. prvom rečenicom UFEU-a, Opći sud nadležan je za provođenje postupka i odlučivanje u prvom stupnju u slučaju predmeta i postupaka iz članka 263., 265., 268., 270. i 272. UFEU-a, osim u onima koji su dodijeljeni specijaliziranom sudu osnovanom na temelju članka 257. Ugovora ili su na temelju Statuta Suda Europske unije pridržani Sudu. U ovom se slučaju nadležnost Općeg suda za odlučivanje u ovom sporu temelji na člancima 263. i 268. UFEU-a (vidjeti točku 99. ove presude).
- 106 Točno je da se, u skladu s člankom 263. petim stavkom UFEU-a, aktima o osnivanju tijelâ, ureda i agencija Unije mogu utvrditi posebni uvjeti i aranžmani u vezi s postupcima koje su fizičke ili pravne osobe pokrenule protiv tih tijela, ureda ili agencija i koji prema njima imaju pravni učinak.
- 107 Međutim, suprotno onomu što tvrdi SATCEN, ta se odredba ne može tumačiti na način da se njome Vijeću, u odluci o Pravilniku o osoblju SATCEN-a, dodjeljuje pravo da izuzme iz svakog nadzora sudova Unije akte koje je donio direktor SATCEN-a kojima se nastoje proizvesti pravni učinci u okviru njegova unutarnjeg funkcioniranja, pri čemu se povjerenstvu za žalbe dodjeljuje isključiva nadležnost za odlučivanje o sporovima između SATCEN-a i njegova osoblja, a da se na njegove odluke „nije [...] moguće žaliti”, kao što je navedeno u članku 28. stavku 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a. Prihvatanjem takvog tumačenja ugrozila bi se nadležnost suda Unije za osiguravanje „poštovanj[a] prava pri tumačenju i primjeni Ugovorâ”, koje se zahtijeva člankom 19. stavkom 1. prvim podstavkom drugom rečenicom UEU-a. Kao što je Vijeće priznalo na raspravi, „posebne uvjete i aranžmane” u smislu članka 263. petog stavka UFEU-a treba tumačiti na način da se odnose na to da tijelo, ured ili agencija Unije utvrđuju isključivo unutarnje uvjete i aranžmane koji prethode tužbi i uređuju, osobito, funkcioniranje mehanizma samonadzora ili odvijanje postupka mirnog rješenja spora radi izbjegavanja spora pred sudovima Unije (vidjeti u tom smislu rješenje od 12. rujna 2013., *European Dynamics Luxembourg i dr./OHIM*, T-556/11, EU:T:2013:514, t. 59. i 60.).
- 108 Međutim, iz članka 28. stavka 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a proizlazi da povjerenstvo za žalbe izvršava obvezno i isključivo nadzor zakonitosti odluka direktora SATCEN-a te može odlučivati i o zahtjevima za naknadu štete koje podnesu članovi osoblja SATCEN-a.
- 109 Iz toga slijedi da članak 28. stavak 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a nije usklađen s Ugovorima i, konkretno, s člankom 19. UEU-a i člankom 256. UFEU-a, s obzirom na to da se njime predviđa da povjerenstvo za žalbe obvezno i isključivo ima nadležnost za rješavanje sporova između SATCEN-a i članova njegova osoblja, dok je Opći sud nadležan za odlučivanje u prvostupanjskom postupku o tim vrstama tužbi.
- 110 U tom kontekstu, argument koji je istaknuo SATCEN, prema kojem povjerenstvo za žalbe ispunjava kriterije neovisnog i nepristranog suda koje je utvrdio Europski sud za ljudska prava, nije relevantan. Naime, budući da je Opći sud nadležan za nadzor zakonitosti odluka kao što su odluke direktora SATCEN-a i za odlučivanje o tužiteljčinu zahtjevu za naknadu štete, ne može se prihvatiti da takvo tijelo, čak i ako je neovisno i nepristrano, može izvršavati takve zadaće umjesto suda Unije.
- 111 Kao treće, treba odbiti SATCEN-ov argument prema kojem su u biti, na temelju odluke od 15. listopada 2001. o povlasticama i imunitetima SATCEN-a, predstavnici vlada država članica Unije, okupljeni u Vijeću, nastojali potpuno isključiti nadležnost Suda.

- 112 Naime, ta odluka odnosi se isključivo na povlastice i imunitete koje SATCEN-u i članovima njegova osoblja dodjeljuju države članice u svojim nacionalnim pravnim porecima te stoga nije uopće povezana s nadležnosti sudova Unije. Slijedom toga, činjenica da se takvom odlukom ne utvrđuje samo nadležnost Suda Europske unije u sporovima između SATCEN-a i članova njegova osoblja, protivno članku 11. točki (a) Protokola br. 7 o povlasticama i imunitetima Unije u pogledu sporova između Unije i njezinih službenika, ne znači da Opći sud ne može odlučivati o sporovima između SATCEN-a i članova njegova osoblja.
- 113 Kao četvrto, SATCEN-ov argument koji se temelji na presudi od 12. studenoga 2015., *Elitaliana/Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753) i na tome što se pobijane odluke ne odnose na proračun Unije, također treba odbiti. Naime, u tom je predmetu Sud potvrdio svoju nadležnost u posebnoj situaciji, odnosno u situaciji u kojoj su donesene mjere u području javne nabave u kontekstu obuhvaćenom ZVSP-om koje su uzrokovale troškove na teret proračuna Unije. Međutim, na temelju okolnosti da se ovaj predmet ne odnosi na tu situaciju ne može se u ovom slučaju isključiti nadležnost Općeg suda jer ta nadležnost proizlazi iz razmatranja iznesenih u točkama 88. do 99. ove presude.
- 114 Opći sud stoga je nadležan za odlučivanje o svim dijelovima zahtjeva koji je podnijela tužiteljica.

B. Dopuštenost

- 115 Najprije valja napomenuti da tužiteljičin zahtjev za poništenje odluka kojima je direktor SATCEN-a odbio njezine pritužbe protiv odluka o odbijanju zahtjeva za pomoć, pokretanju disciplinskog postupka, privremenom udaljavanju s radnog mjesta i udaljavanju s radnog mjesta, treba smatrati kao da je podnesen protiv tih četiriju odluka. Naime, prema ustaljenoj sudskoj praksi koja se odnosi na prethodni postupak predviđen u članku 90. Pravilnika o osoblju za dužnosnike, kojim se nastoji postići isti cilj kao člankom 28. stavcima 1. do 3. Pravilnika o osoblju SATCEN-a (vidjeti točku 94. ove presude), pritužba službenika i odbijanje te pritužbe od strane nadležnog tijela sastavni su dio složenog postupka, tako da tužba, čak i ako je službeno podnesena protiv odbijanja službenikove pritužbe, ima za učinak da se Općem sudu podnese akt kojim se nanosi šteta protiv kojeg je podnesena pritužba (vidjeti po analogiji presudu od 20. rujna 2000., *De Palma i dr./Komisija*, T-203/99, EU:T:2000:213, t. 21. i navedenu sudsku praksu).
- 116 Nadalje, SATCEN je u odgovoru na tužbu u biti istaknuo nedopuštenost zahtjeva za poništenje i naknadu štete, pri čemu je naveo dvije apsolutne zapreke vođenju postupka koje se temelje na radnom odnosu između tužiteljice i SATCEN-a te ugovornoj prirodi spora.
- 117 Konačno, podredno, SATCEN ističe nedopuštenost, kao prvo, zahtjeva protiv odluke o odbijanju zahtjeva za pomoć, kao drugo, zahtjeva protiv odluke o pokretanju disciplinskog postupka i, kao treće, protiv argumenata u pogledu postupka pred disciplinskim povjerenstvom.

1. Apsolutna zapreka vođenju postupka koja se temelji na radnom odnosu tužiteljice i SATCEN-a

- 118 SATCEN tvrdi da se radnim odnosom između tužiteljice i SATCEN-a sprečava s jedne strane da je se kvalificira kao treću stranu u smislu članka 263. UFEU-a te s druge strane da se utvrdi izvanugovorna odgovornost Unije.
- 119 Prema SATCEN-ovu mišljenju, valja razlikovati pravna sredstva dostupna svim fizičkim i pravnim osobama na temelju članaka 263., 268. i 340. UFEU-a i nadležnost Općeg suda u pogledu sporova između Unije i njezinih službenika, predviđenu u članku 270. UFEU-a, kao i članku 91. Pravilnika o osoblju za dužnosnike. Ta je razlika opravdana radnim odnosom koji postoji između Unije i njezinih službenika te je stoga po analogiji treba primijeniti na tužiteljičinu situaciju. Tužiteljica stoga ne može

pokrenuti postupak pred Sudom na temelju članaka 263., 268. i 340. UFEU-a, iako joj nije dostupno ni pravno sredstvo predviđeno u članku 270. UFEU-a, uzimajući u obzir da se Pravilnik o osoblju za dužnosnike ne primjenjuje na članove osoblja SATCEN-a.

- 120 Međutim, valja najprije napomenuti da se SATCEN-ova argumentacija temelji na pogrešnoj pretpostavci, uzimajući u obzir da se, kao što se istaknulo u točki 99. ove presude, nadležnost Općeg suda za odlučivanje o ovom sporu temelji na člancima 263. i 268. UFEU-a.
- 121 Točno je, kao što je naglasio SATCEN, da zbog radnog odnosa između tužiteljice i SATCEN-a ovaj spor ima posebnu prirodu. Takav odnos u načelu znači da se na spor između službenika tijela Unije i njegova poslodavca ne odnose članci 263., 268. i 340. UFEU-a, nego članak 270. UFEU-a.
- 122 Kao što su stranke naglasile, članak 270. UFEU-a ipak se ne može primijeniti na tužiteljičinu situaciju. Naime, u skladu s tom odredbom, Sud Europske unije nadležan je u svim sporovima između Unije i njezinih službenika u granicama i prema uvjetima utvrđenima u Pravilniku o osoblju za dužnosnike i Uvjetima zaposlenja za ostale službenike Unije (u daljnjem tekstu: Uvjeti zaposlenja). U tom pogledu, iz tumačenja članka 1. i članka 1.a stavka 2. Pravilnika o osoblju za dužnosnike u vezi s člankom 3.a stavkom 1. točkom (b) Uvjeta zaposlenja, ti propisi primjenjuju se na ugovorno osoblje tijela, ureda ili agencije Unije samo ako se to predviđa aktom kojim se osniva navedeno tijelo, ured ili agencija. Međutim, ni Odluka 2014/401 ni Pravilnik o osoblju SATCEN-a ne predviđaju da se u pogledu ugovornog osoblja SATCEN-a primjenjuju Pravilnik o osoblju za dužnosnike i Uvjeti zaposlenja.
- 123 Iz toga slijedi da, protivno SATCEN-ovim tvrdnjama, tužiteljičina tužba za poništenje obuhvaćena je područjem primjene članka 263. UFEU-a, a njezin zahtjev za utvrđivanje izvanugovorne odgovornosti Unije obuhvaćen je područjem primjene članka 268. UFEU-a.

2. Apsolutna zapreka vođenju postupka koja se temelji na ugovornoj prirodi ovog spora

- 124 SATCEN tvrdi da je ova tužba nedopuštena jer je isključivo ugovorne prirode, uzimajući u obzir da se pobijane odluke temelje na tužiteljičinu ugovoru o radu.
- 125 U tom pogledu valja podsjetiti da na temelju članka 263. UFEU-a sudovi Unije nadziru samo zakonitost akata koje su donijele institucije s obvezujućim pravnim učincima prema trećima, pri čemu se znatno mijenja njihova pravna situacija, i da se ta nadležnost odnosi samo na akte iz članka 288. UFEU-a koje te institucije trebaju donijeti pod uvjetima predviđenim Ugovorom, pri čemu upotrebljavaju svoje javne ovlasti. Suprotno tomu, akti institucija koji su dio strogo ugovornog okvira od kojeg su neodvojivi ne pripadaju, zbog same svoje prirode, u akte iz članka 288. UFEU-a čije se poništenje može zahtijevati na temelju članka 263. UFEU-a (vidjeti presudu od 10. travnja 2013., GRP Security/Revizorski sud, T-87/11, neobjavljena, EU:T:2013:161, t. 29. i navedenu sudsku praksu).
- 126 U skladu s člankom 8. stavkom 1. Odluke 2014/401, osoblje SATCEN-a, među ostalim, jest ugovorno osoblje. Tako je tužiteljica zaposlena na temelju ugovora o radu, koji je odraz slaganja između stranaka. Radni odnos između tužiteljice i SATCEN-a stoga je ugovorne prirode.
- 127 Međutim, tužiteljičin ugovor o radu sklopljen je s tijelom Unije kojem su povjerene dužnosti u općem interesu i za koje je Vijeće člankom 8. stavkom 5. Odlukom 2014/401 ovlašteno donijeti „pravila koja se odnose na osoblje”. Vijeće je ne temelju jednake odredbe u okviru Zajedničke akcije 2001/555 donijelo odlukom 2009/747 Pravilnik o osoblju SATCEN-a (vidjeti točku 11. ove presude). Prema članku 1. stavku 1 te odluke, Pravilnik o osoblju SATCEN-a primjenjuje se na zaposlenike koji su sa SATCEN-om sklopili ugovor.
- 128 Stoga, iako je radni odnos između SATCEN-a i članova njegova osoblja ugovorne prirode, ti se članovi osoblja ipak nalaze u pravnoj situaciji koja je određena Pravilnikom o osoblju SATCEN-a.

- 129 Stoga, opće odredbe Pravilnika o osoblju SATCEN-a, koje je jednostrano donijelo Vijeće, koje nije strana u ugovoru o radu sklopljenom s tužiteljicom, obvezno se na nju primjenjuju, kao i na svakog drugog člana ugovornog osoblja SATCEN-a te su uneseni u njihov ugovor o radu (vidjeti u tom smislu po analogiji presudu od 14. listopada 2004., Pflugrad/ESB, C-409/02 P, EU:C:2004:625, t. 34. i 35.). U tom pogledu valja istaknuti da se u ovom slučaju u točki 14. ponude tužiteljici za preuzimanja obveze, koju je ona potpisala, pojasnilo da su „ta ponuda za preuzimanje obveze i uvjeti zaposlenja uređeni [Pravilnikom o osoblju SATCEN-a] [...] i svakom njegovom naknadnom izmjenom, koji je sastavni dio te ponude”.
- 130 Nadalje, ovaj se spor temelji na tužiteljčinu navodnom nepoštovanju profesionalnih obveza predviđenih u Pravilniku o osoblju SATCEN-a. K tomu, direktor SATCEN-a na temelju Pravilnika o osoblju SATCEN-a izvršava svoje disciplinske ovlasti u pogledu tužiteljice. Te su ovlasti obuhvaćene nadležnosti direktora SATCEN-a za sva pitanja vezana za osoblje, kao što proizlazi iz članka 7. stavka 6. drugog podstavka točke (e) Odluke 2014/401.
- 131 Iz toga slijedi da je direktor SATCEN-a pri donošenju odluke o odbijanju zahtjeva za pomoć, odluke o pokretanju disciplinskog postupka, odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta i odluke o udaljavanju s radnog mjesta, primijenio samo Pravilnik o osoblju SATCEN-a koji premašuje ugovorni odnos tužiteljice sa SATCEN-om. Međutim, ovaj se spor odnosi na samu zakonitost tih odluka direktora SATCEN-a, kao i na odluku povjerenstva za žalbe koje je u biti odbilo žalbu koju je tužiteljica podnijela protiv odluke o pokretanju disciplinskog postupka, odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta i odluke o udaljavanju s radnog mjesta.
- 132 Stoga treba odbiti argument o postojanju apsolutne zapreke vođenju postupka koja se temelji na ugovornoj prirodi ovog spora.

3. Apsolutna zapreka vođenju postupka koju je istaknuo SATCEN protiv zahtjeva za poništenje odluke o odbijanju zahtjeva za pomoć

- 133 SATCEN smatra da zahtjev za poništenje odluke o odbijanju zahtjeva za pomoć nije dopušten jer tužiteljica u biti nije poštovala prethodni upravni postupak predviđen Pravilnikom o osoblju SATCEN-a.
- 134 U skladu s člankom 28. stavcima 1. do 3. Pravilnika o osoblju SATCEN-a, nedostatak odgovora direktora SATCEN-a na zahtjev kojim se traži da se donese odluka u područjima obuhvaćenim tim pravilnikom o osoblju u roku od dva mjeseca, što je jednako kao prešutna odluka o odbijanju, uzimajući u obzir da se na tu odluku može podnijeti pritužba u roku od tri mjeseca od datuma isteka roka za odgovor.
- 135 Stoga, kada direktor SATCEN-a ne odgovori na zahtjev za pomoć u smislu članka 2. stavka 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a u roku od dva mjeseca predviđenom u članku 28. stavku 1. tog pravilnika o osoblju, može se smatrati da je donesena prešutna odluka o odbijanju tog zahtjeva za pomoć. U tom slučaju valja pretpostaviti da direktor SATCEN-a nije smatrao da elementi podneseni u prilog zahtjevu za pomoć predstavljaju dovoljan *prima facie* dokaz postojanja navedenih činjenica da bi postojala obveza pomoći, što može dovesti do pokretanja upravne istrage ako se navedene činjenice kvalificiraju kao uznemiravanje (vidjeti po analogiji presude od 25. listopada 2007., Lo Giudice/Komisija, T-154/05, EU:T:2007:322, t. 41. i od 24. travnja 2017., HF/Parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, t. 53. do 57.).
- 136 U ovom je slučaju tužiteljica 20. ožujka 2013. uputila direktoru SATCEN-a zahtjev za pomoć. Direktor SATCEN-a zatražio je 22. ožujka 2013. od svojeg zamjenika da provjeri informacije sadržane u tom zahtjevu, u okviru upravne istrage koja se odnosila na tužiteljicu. Međutim, direktor SATCEN-a nije smatrao da su se tom provjerom informacija otkrili *prima facie* dokazi o postojanju navedenih

činjenica, kojima se opravdava pokretanje upravne istrage, kao što je potvrđeno dopisom koji mu je 26. kolovoza 2013. uputio zamjenik direktora SATCEN-a i odbijanjem tužiteljčine pritužbe 7. listopada 2013.

- 137 Stoga treba smatrati da je tužiteljčin zahtjev za pomoć, dostavljen 21. ožujka 2013., prešutno odbijen u roku od dva mjeseca od tog datuma, u skladu s člankom 28. stavkom 1. Pravilnika o osoblju SATCEN-a, odnosno 21. svibnja 2013., a ne 5. srpnja 2013. kao što tvrdi tužiteljica. Kao što pravilno tvrdi SATCEN, na tu se prešutnu odluku o odbijanju, u skladu s člankom 28. stavkom 2. Pravilnika o osoblju SATCEN-a, trebala odnositi pritužba u roku od tri mjeseca od datuma isteka roka za odgovor, odnosno najkasnije 21. kolovoza 2013. Međutim, iz sadržaja spisa ne proizlazi da je tužiteljica podnijela takvu pritužbu u gore navedenim rokovima.
- 138 Iz prethodno navedenog proizlazi da tužiteljčin zahtjev, s obzirom na to da se njime nastoji dobiti poništenje odluke o odbijanju zahtjeva za pomoć, treba odbiti kao nedopušten.

4. Apsolutna zapreka vođenju postupka koju je istaknuo SATCEN protiv zahtjeva za poništenje odluke o pokretanju disciplinskog postupka

- 139 SATCEN tvrdi da se tužba protiv odluke o pokretanju disciplinskog postupka ne može kao takva ispitati jer pobijana odluka može biti samo ona odluka koja je donesena nakon disciplinskog postupka. Stoga tužiteljčin zahtjev za poništenje odluke o pokretanju disciplinskog postupka treba odbiti kao nedopušten.
- 140 Tužiteljica osporava tu argumentaciju te podredno traži da se ispita zakonitost odluke o pokretanju disciplinskog postupka u svrhu ispitivanja zakonitosti odluke o udaljavanju s radnog mjesta.
- 141 U tom pogledu valja istaknuti da, ako je članu osoblja tijela Unije izrečena sankcija, odluka o pokretanju disciplinskog postupka protiv njega samo je pripremni akt kojim se ne utvrđuje konačno stajalište uprave te se stoga ne smatra da ima štetan učinak u smislu članka 263. UFEU-a (vidjeti po analogiji presudu od 8. srpnja 2008., Franchet i Byk/Komisija, T-48/05, EU:T:2008:257, t. 340. i navedenu sudsku praksu).
- 142 Zahtjev koji se odnosi na odluku o pokretanju disciplinskog postupka stoga je nedopušten kao takav jer samo konačna disciplinska odluka, odnosno odluka o udaljavanju s radnog mjesta, čini akt kojim se nanosi šteta.
- 143 Međutim, na temelju nedopuštenosti zahtjeva za poništenje protiv akta kojim se nanosi šteta ne zabranjuje se da se u prilog zahtjevu protiv pobijane odluke pozove na eventualnu nezakonitost tog akta (vidjeti po analogiji presudu od 13. ožujka 2003., Pessoa e Costa/Komisija, T-166/02, EU:T:2003:73, t. 37. i navedenu sudsku praksu). Slijedom toga, iako je zahtjev za poništenje odluke o pokretanju disciplinskog postupka nedopušten, treba smatrati da su tužbeni zahtjevi podneseni u prilog tom zahtjevu istaknuti protiv odluke o udaljavanju s radnog mjesta, koja je donesena nakon tog postupka.

5. Apsolutna zapreka vođenju postupka koju je istaknuo SATCEN protiv argumenata u pogledu postupka pred disciplinskim povjerenstvom

- 144 Tužiteljica u potporu prvom i drugom tužbenom razlogu za poništenje odluke o udaljavanju s radnog mjesta osporava uvjete pod kojima se odvijao disciplinski postupak pred disciplinskim povjerenstvom.
- 145 Prema SATCEN-ovu mišljenju, prigovore protiv mišljenja disciplinskog povjerenstva treba odbiti kao nedopuštene jer treba smatrati da su navedeni prigovori istaknuti protiv samog mišljenja disciplinskog povjerenstva, koje je akt kojim se nanosi šteta te se na njega nije odnosila prethodna upravna pritužba.

- 146 U tom pogledu valja ipak istaknuti da presuda od 11. srpnja 1968., Van Eick/Komisija (35/67, EU:C:1968:39), na koju se poziva SATCEN, nije relevantna jer je u tom predmetu Sud odbio kao nedopušten zahtjev za poništenje „postupka koji se vodio pred disciplinskim povjerenstvom”, uz poništenje samog mišljenja disciplinskog povjerenstva.
- 147 Isto tako, Sud je u presudi od 29. siječnja 1985., F./Komisija (228/83, EU:C:1985:28, t. 16.), koju navodi SATCEN, smatrao da bi bilo protivno načelu kontradiktornosti i pravima obrane osobe na koju se odnosi disciplinski postupak kad bi se smatralo da ta osoba ne može zasebno pobijati mišljenje disciplinskog povjerenstva te dobiti njegovo poništenje kako bi se disciplinski postupak ponovio.
- 148 Stoga iz tih presuda uopće ne proizlazi da se tužitelj, u prilog zahtjevu za poništenje disciplinske sankcije izrečene nakon mišljenja disciplinskog povjerenstva, ne može pozvati na nepravilnost postupka koji se vodio pred navedenim disciplinskim povjerenstvom, uzimajući u obzir da je takav postupak u tužiteljičinoj situaciji bio nužan preduvjet osporavanoj sankciji udaljavanja s radnog mjesta, kao što proizlazi iz članaka 7., 9. i 10. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a.
- 149 Stoga su argumenti koji se temelje na nezakonnosti postupka pred disciplinskim povjerenstvom dopušteni.
- 150 S obzirom na prethodno navedeno, kao prvo, apsolutnu zapreku vođenju postupka koju ističe SATCEN u pogledu zahtjeva za poništenje i naknadu štete treba u cijelosti odbiti. Kao drugo, ova je tužba nedopuštena u dijelu u kojem se odnosi na odluku o pokretanju disciplinskog postupka i odluku o odbijanju zahtjeva za pomoć. Kao treće, navedena je tužba dopuštena u dijelu u kojem se odnosi na odluku o privremenom udaljavanju s radnog mjesta, odluku o udaljavanju s radnog mjesta i odluku povjerenstva za žalbe, tako da valja ispitati zakonitost tih triju odluka, pri čemu će se početi s odlukom povjerenstva za žalbe.

C. Meritum

1. Zahtjev za poništenje

a) Zakonitost odluke povjerenstva za žalbe

- 151 Tužiteljica zahtijeva poništenje odluke povjerenstva za žalbe iz dva niza razloga. Kao prvo, povjerenstvo za žalbe povrijedilo je tužiteljičino pravo na djelotvoran pravni lijek, s jedne strane, zbog njegova sastava kojim se nisu ispunili kriteriji neovisnog i nepristranog suda i, s druge strane, jer je zanemarilo većinu činjeničnih i pravnih argumenata koje je ona podnijela. Kao drugo, povjerenstvo za žalbe u biti je počinilo različite pogreške koje se tiču prava jer je odbilo žalbu koju je podnijela tužiteljica.
- 152 K tomu, tužiteljica na temelju članka 277. UFEU-a ističe prigovor nezakonnosti članka 28. stavka 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a uz obrazloženje da je u biti na temelju te odredbe povjerenstvo za žalbe jedino tijelo koje izvršava nadzor zakonitosti odluka direktora SATCEN-a.
- 153 SATCEN zahtijeva da se odbije zahtjev za poništenje odluke povjerenstva za žalbe jer je potonje povjerenstvo dalo dovoljna jamstva kako bi se osiguralo poštovanje tužiteljičina prava na djelotvoran pravni lijek. Njegove odluke stoga mogu biti konačne i obvezujuće, kao što se predviđa člankom 28. stavkom 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a.
- 154 Najprije valja ispitati prigovor nezakonnosti članka 28. stavka 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a koji ističe tužiteljica.

- 155 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, članak 277. UFEU-a izraz je općeg načela kojim se svakoj stranci osigurava pravo, radi poništenja pojedinačne odluke, neizravnim putem osporavati valjanost ranijih akata institucija koji tvore pravnu osnovu te pojedinačne odluke (vidjeti presudu od 19. lipnja 2015., Italija/Komisija, T-358/11, EU:T:2015:394, t. 180. i navedenu sudsku praksu).
- 156 Budući da cilj članka 277. UFEU-a nije davanje stranci mogućnosti da osporava primjenjivost bilo kojeg općeg akta u korist bilo koje tužbe, doseg prigovora nezakonitosti mora se ograničiti na ono što je nužno za rješenje spora. Iz toga slijedi da opći akt čija se nezakonitost ističe mora biti izravno ili neizravno primjenjiv na slučaj koji je predmet tužbe te mora postojati izravna pravna veza između pojedinačne pobijane odluke i predmetnog općeg akta. U tom pogledu, postojanje takve veze može se osobito zaključiti iz utvrđenja da glavni pobijani akt počiva ponajprije na odredbi akta čija se zakonitost osporava (vidjeti presudu od 27. listopada 2016., ESB/Cerafogli, T-787/14 P, EU:T:2016:633, t. 44. i navedenu sudsku praksu).
- 157 Utvrđenje nezakonitosti koje provodi sud nema učinak *erga omnes*, nego povlači za sobom nezakonitost pojedinačne pobijane odluke, pri čemu se ostavlja na snazi opći akt u pravnom poretku bez utjecaja na zakonitost drugih akata koji su na temelju njega doneseni i koji nisu pravodobno bili pobijani tužbom (vidjeti u tom smislu presudu od 21. veljače 1974., Kortner i dr./Vijeće i dr., 15/73 do 33/73, 52/73, 53/73, 57/73 do 109/73, 116/73, 117/73, 123/73, 132/73 i 135/73 do 137/73, EU:C:1974:16, t. 37. i 38.).
- 158 U ovom se slučaju člankom 28. stavkom 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a, za koji tužiteljica ističe da je nezakonit, među ostalim, predviđa da je povjerenstvo za žalbe nadležno poništiti ili potvrditi odluke direktora SATCEN-a donesene na temelju tog pravilnika o osoblju, kao i nadoknaditi određenu štetu koju je pretrpio član osoblja nakon nezakonite odluke direktora SATCEN-a (vidjeti točku 13. ove presude). U toj se odredbi k tomu pojašnjava da su odluke povjerenstva za žalbe „obvezujuće [...] za obje stranke” i da se na njih „nije [...] moguće žaliti”.
- 159 Međutim, iz ispitivanja nadležnosti Općeg suda za odlučivanje o ovom sporu proizlazi da Vijeće ne može, a da pritom ne povrijedi odredbe članka 19. UEU-a i članka 256. UFEU-a, dati povjerenstvu za žalbe obveznu i isključivu nadležnost za nadzor zakonitosti odluka direktora SATCEN-a i za odlučivanje o zahtjevima članova svojeg osoblja za naknadu štete u slučaju, kao što je ovaj, u kojem je Opći sud nadležan za odlučivanje u prvostupanjskom postupku o toj vrsti sporova (vidjeti točke 101. do 110. ove presude).
- 160 Stoga je Vijeće, kad je u Odluci 2009/747 osnovalo povjerenstvo za žalbe koje ima isključivu nadležnost koja je alternativna nadležnosti Općeg suda i kad je zadržalo to povjerenstvo za žalbe čak i nakon stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona, povrijedilo Ugovore, konkretno gore navedeni članak 19. UEU-a i članak 256. UFEU-a. Stoga valja prihvatiti prigovor nezakonitosti i proglasiti da u ovom slučaju nije primjenjiv članak 28. stavak 6. Pravilnika o osoblju SATCEN-a.
- 161 Slijedom toga, odluka povjerenstva za žalbe, donesena na temelju ovlasti koje su mu dodijeljene tom odredbom, lišena je pravne osnove, tako da je valja poništiti, a da pritom nije potrebno odlučiti o drugim tužbenim razlozima koje je tužiteljica istaknula protiv odluke povjerenstva za žalbe.
- 162 Osim toga, nezakonitost odluke povjerenstva za žalbe uostalom ne utječe na to je li tužiteljica poštovala rok za žalbu u pogledu odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta i odluke o udaljavanju s radnog mjesta.
- 163 Točno je da se na temelju ove presude odluka povjerenstva za žalbe retroaktivno isključuje iz pravnog poretku, pri čemu je Općem sudu podnesena tužba nakon roka od dva mjeseca predviđenog u članku 263. šestom stavku UFEU-a, produljenog zbog udaljenosti za deset dana, kao što je predviđeno

člankom 60. Poslovnika. Naime, iako su odluka o privremenom udaljavanju s radnog mjesta i odluka o udaljavanju s radnog mjesta dostavljene tužiteljici 5. srpnja 2013. odnosno 4. ožujka 2014., ova je tužba podnesena 28. svibnja 2015.

- 164 Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi, u okviru članka 263. UFEU-a dopuštenost tužbe treba ocijeniti s obzirom na situaciju koja je postojala u vrijeme njezina podnošenja (presude od 27. studenoga 1984., *Bensider i dr./Komisija*, 50/84, EU:C:1984:365, t. 8. i od 18. travnja 2002., *Španjolska/Vijeće*, C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 i C-22/01, EU:C:2002:230, t. 23.).
- 165 Međutim, na datum na koji se podnesena ova tužba, Opći sud nije utvrdio nezakonitost članka 28. stavka 6. Pravilnika o osoblje SATCEN-a. Stoga se pokretanje postupka pred povjerenstvom za žalbe, koje odlučuje u skladu s ovlastima koje su mu dodijeljene tom odredbom, temeljilo na pravnoj osnovi te je činilo pravno sredstvo kojim se u načelu tužiteljici pružio način da ispravi svoju situaciju jer se nije moglo *a priori* isključiti da će povjerenstvo za žalbe poništiti osporavane odluke direktora SATCEN-a. Naime, prema ustaljenoj sudskoj praksi, akti Unijinih institucija načelno uživaju presumpciju zakonitosti i stoga proizvode pravne učinke sve dok ih se ne povuče, poništi u okviru tužbe za poništenje ili proglasi nevaljanim povodom zahtjeva za prethodnu odluku ili prigovora nezakonitosti (vidjeti presudu od 6. listopada 2015., *Schrems*, C-362/14, EU:C:2015:650, t. 52. i navedena sudska praksa).
- 166 Zato se, osobito vodeći računa o pravu na djelotvornu sudsku zaštitu zajamčenom člankom 47. Povelje, ne može smatrati da pokretanje postupka pred povjerenstvom za žalbe u pogledu odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta i odluke o udaljavanju s radnog mjesta može dovesti do zabrane tužiteljici da pred Općim sudom osporava te odluke, koje su u biti potvrđene odlukom povjerenstva za žalbe (vidjeti po analogiji presudu od 21. veljače 2018., *LL/Parlament*, C-326/16 P, EU:C:2018:83, t. 35.).
- 167 U tim okolnostima, rok za žalbu protiv odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta i odluke o udaljavanju s radnog mjesta počeo je u pogledu tužiteljice teći tek 23. ožujka 2015., na dan kada joj je dostavljena odluka povjerenstva za žalbe. Stoga je tužiteljica, time što je 28. svibnja 2015. podnijela ovu tužbu protiv odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta i odluke o udaljavanju s radnog mjesta, poštovala rok od dva mjeseca predviđen u članku 263. šestom stavku UFEU-a, produljen zbog udaljenosti za deset dana, kao što je predviđeno člankom 60. Poslovnika.

b) Zakonitost odluke o udaljavanju s radnog mjesta

- 168 U prilog svojem zahtjevu za poništenje odluke o udaljavanju s radnog mjesta, tužiteljica ističe pet tužbenih razloga. Prvi tužbeni razlog temelji se na povredi načela dobre uprave i zahtjeva nepristranosti tijekom upravne istrage (prvi dio) i tijekom postupka pred disciplinskim povjerenstvom (drugi dio). Drugi tužbeni razlog temelji se na povredi pravila postupka i prava obrane tijekom upravne istrage (prvi dio) i tijekom postupka pred disciplinskim povjerenstvom (drugi dio). Treći tužbeni razlog temelji se na povredi načela pretpostavke nedužnosti. Četvrti tužbeni razlog temelji se na neutvrđivanju stvarnih činjenica koje se stavljaju na teret. Peti tužbeni razlog temelji se na zlouporabi ovlasti.
- 169 Prvim dijelom prvog tužbenog razloga i prvim dijelom drugog tužbenog razloga tužiteljica nastoji dovesti u pitanje postupak upravne istrage. Stoga Opći sud smatra da je prikladno zajedno ispitati ta dva dijela, koji se temelje na povredi načela dobre uprave i zahtjeva nepristranosti tijekom upravne istrage, odnosno na povredi pravila postupka i prava na obranu tijekom navedene istrage.

1) *Pravilnost upravne istrage*

- 170 Najprije valja podsjetiti da, u skladu s člankom 27. stavkom 2. Pravilnika o osoblju SATCEN-a, kada direktor SATCEN-a dozna za postojanje dokaza da se član osoblja nije pridržavao svojih obveza predviđenih tim pravilnikom o osoblju, može pokrenuti upravnu istragu kako bi provjerio je li došlo do takvog nepridržavanja.
- 171 U skladu s člankom 1. stavkom 1. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a:
- „Kada god se unutarnjom istragom otkrije mogućnost osobne umiješanosti člana osoblja ili bivšega člana osoblja, ta se osoba, pod uvjetom da to ne šteti istrazi, o tome hitno obavješćuje. Ni u kom slučaju se po okončanju istrage ne smiju sastaviti zaključci u kojima se imenom upućuje na člana osoblja, ako tom članu osoblja nije pružena prilika da iznese svoje primjedbe u vezi s činjenicama koje se tiču njega. U zaključcima se navode te primjedbe.”
- 172 U skladu s člankom 2. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a:
- „Direktor, na temelju izvješća o istrazi, a nakon što je dotični član osoblja obaviješten o svim dokazima u dosjeu i nakon što je dotični član osoblja saslušan, može: [...] (c) u slučaju nepridržavanja obveza u smislu članka 27. Pravilnika o osoblju: i. odlučiti pokrenuti disciplinski postupak predviđen u odjeljku 4. ovog Priloga; ili ii. odlučiti pokrenuti disciplinski postupak pred disciplinskim povjerenstvom.”
- 173 Kad se pokrene disciplinski postupak pred disciplinskim povjerenstvom, tom povjerenstvu, u skladu s člankom 10. Priloga IX. Pravilniku o osoblju, direktor podnosi izvješće u kojem jasno navodi činjenice na koje se prigovor odnosi i, ako je primjereno, okolnosti u kojima su nastale, uključujući sve otegotne i olakotne okolnosti. Izvješće podneseno disciplinskom povjerenstvu donosi se nakon saslušanja dotičnog člana osoblja prilikom završetka istrage te se njime nastoje samo utvrditi činjenice, osobito s obzirom na rezultate tog saslušanja, kao i njihovo povezivanje s obvezama ili odredbama Pravilnika koje je navodno povrijedio taj član osoblja (vidjeti po analogiji presudu od 10. lipnja 2016., HI/Komisija, F-133/15, EU:F:2016:127, t. 131.).
- 174 Upravna istraga stoga se odnosi na utvrđivanje činjenica koje se stavljaju na teret dotičnoj osobi i okolnosti u kojima su nastale te činjenice, kao i omogućavanje direktoru SATCEN-a da *prima facie* ocijeni njihovu točnost i težinu kako bi stvorio mišljenje o prikladnosti pokretanja postupka pred disciplinskim povjerenstvom u svrhu donošenja disciplinske sankcije, ako je potrebno.
- 175 Tijelo zaduženo za provođenje upravne istrage ima, kao što proizlazi iz sudske prakse, široku diskrecijsku ovlast u provođenju istrage (vidjeti u tom smislu i po analogiji presude od 16. svibnja 2012., Skareby/Komisija, F-42/10, EU:F:2012:64, t. 38.; od 11. srpnja 2013., Tzirani/Komisija, F-46/11, EU:F:2013:115, t. 124. i od 18. rujna 2014., CV/CESE, F-54/13, EU:F:2014:216, t. 43.).
- 176 U tom pogledu, valja podsjetiti da pravo Unije zahtijeva da se upravni postupci odvijaju u skladu s jamstvima utvrđenim načelom dobre uprave, propisanim u članku 41. Povelje. Među tim se jamstvima nalazi obveza nadležne institucije da pažljivo i nepristrano ispita sve relevantne elemente slučaja. Pravo svake osobe da se njezin predmet obradi nepristrano obuhvaća, s jedne strane, subjektivnu nepristranost, u smislu da nijedan član institucije u pitanju koji je zadužen za predmet ne smije pokazati pristranosti ili osobne predrasude te, s druge strane, objektivnu nepristranost, u smislu da institucija mora pružiti dovoljno jamstva da isključi svaku legitimnu sumnju u tom pogledu (vidjeti presudu od 11. srpnja 2013., Ziegler/Komisija, C-439/11 P, EU:C:2013:513, t. 155. i navedenu sudsku praksu; vidjeti u tom smislu i presudu od 11. svibnja 2010., Nanopoulos/Komisija, F-30/08, EU:F:2010:43, t. 189.).

177 K tomu, pravo na dobru upravu uključuje, u skladu s člankom 41. stavkom 2. točkama (a) i (b) Povelje, pravo svake osobe na saslušanje prije donošenja pojedinačne mjere koja bi na nju mogla nepovoljno utjecati, kao i pravo svake osobe na pristup svojem spisu. Što se tiče provođenja upravnih istraga unutar SATCEN-a, ta pravila odražavaju se u članku 1. stavku 1. i članku 2. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a, navedenima u točki 171., odnosno 172. ove presude.

178 S obzirom na ta razmatranja valja zajedno ispitati prvi dio prvog tužbenog razloga i prvi dio drugog tužbenog razloga, kojima tužiteljica dovodi u pitanje: i. odabir njezina nadređenog za provođenje upravne istrage u njezinu pogledu; ii. upotrebu upitnika s višestrukim izborom odgovora u kojem se ona navodi imenom, kao načina na koji se vodila istraga; iii. činjenicu da nije bila uključena u upravnu istragu i iv. odbijanje pravodobnog pristupa sadržaju spisa upravne istrage.

i) Odabir istražitelja

179 Tužiteljica osporava imenovanje njezina nadređenog, odnosno zamjenika direktora SATCEN-a, za provođenje upravne istrage koja se na nju odnosila. Prema njezinu mišljenju, on nije bio objektivno nepristran za provođenje istrage jer je u profesionalnom odnosu s njom uvijek pokazivao predrasude, pristranost i neprijateljsko ponašanje.

180 U tom smislu tužiteljica tvrdi da je u okviru dvaju zahtjeva za pomoć optužila zamjenika direktora SATCEN-a za uznemiravanje kojeg je navodno bila žrtva. Tužiteljica navodi i da je pretrpjela uvrede i napade na sastancima u prisutnosti direktora SATCEN-a i njegova zamjenika, kao i u trima godišnjim izvješćima o ocjeni koja je taj zamjenik sastavio. Neprijateljsko ponašanje zamjenika direktora SATCEN-a prema tužiteljici dokazano je i činjenicom da joj je s direktorom SATCEN-a proizvoljno oduzimao odgovornosti „unatoč njezinim nedvojbenim profesionalnim sposobnostima”.

181 U tom pogledu najprije valja utvrditi da iz sadržaja spisa ne proizlazi da je zamjenik direktora proizvoljno oduzimao odgovornosti tužiteljici, niti da je pretrpjela uvrede u njegovoj prisutnosti, uzimajući u obzir da su te tvrdnje potkrijepljene isključivo bilješkama koje je sastavila sama tužiteljica. Usto, čak i da se pretpostavi da te izjave imaju dokaznu vrijednost, valja istaknuti da zamjenik direktora SATCEN-a u njima nije izravno optužen da joj je oduzimao odgovornosti niti da je svjedočio njezinu vrijeđanju koje je zanemario.

182 Nadalje, što se tiče tužiteljinih godišnjih izvješća o ocjeni, ona nije dokazala na koji su način puna uvreda te svjedoče o pristranosti i neprijateljskom ponašanju zamjenika direktora SATCEN-a. Suprotno onomu što se čini da tvrdi tužiteljica, ocjena učinkovitosti člana osoblja koju je sastavio nadređeni, čak i ako je negativna, ne može se izjednačiti s uvredljivim komentarima te se njome, kao takvom, ne može dokazati pristranost dotičnog nadređenog.

183 Konačno, s obzirom na to da tužiteljica tvrdi da nije bilo primjereno imenovati zamjenika direktora SATCEN-a istražiteljem jer su se na njega odnosila dva njezina zahtjeva za pomoć, valja odbiti tu argumentaciju.

184 Naime, s jedne strane, valja utvrditi da tužiteljica nije optužila zamjenika direktora SATCEN-a u svojim komentarima u pogledu godišnjeg izvješća koje je sastavila 30. svibnja 2011. Tužiteljica je uostalom 7. ožujka 2013. nadalje navela da se ništa nije učinilo u pogledu njezine pritužbe iz 2012., u skladu s kojom se osjećala kao žrtva uznemiravanja od strane direktora financija, a ne zamjenika direktora SATCEN-a.

185 S druge strane, zamjenika direktora SATCEN-a imenovao je direktor SATCEN-a za provođenje upravne istrage 8. ožujka 2013., odnosno prije nego što je 20. ožujka 2013. poslan drugi tužiteljčin zahtjev za pomoć u kojem ona dovodi u pitanje ponašanje zamjenika direktora SATCEN-a.

186 U svakom slučaju, valja podsjetiti na tekst drugog tužiteljičinog zahtjeva za pomoć u kojem se pojavljuje ime istražitelja:

„Ovim vas putem službeno tražim da poduzmete mjere kako me se više ne bi uznemiravalo kao osobu i zaposlenika [...]

Konkretno, tražim da [direktor financija] prestane nadzirati i ispitivati članove osoblja mojeg odjela o unutarnjim pitanjima odjela [...] i da prestane iznositi svoje pristrano mišljenje. Iako sam samo njega povezala s ponižavajućom situacijom u rujnu 2012., sada vidim da se udružilo nekoliko suradnika koji, čini se, utječu na druge kolege, uključujući zamjenika direktora, time što šire glasine i diskreditiraju me.”

187 Suprotno onomu što tvrdi tužiteljica, takvom se formulacijom ne optužuje izravno zamjenika direktora SATCEN-a za situaciju u kojoj tužiteljica tvrdi da je bila žrtva, nego direktora financija. Naime, što se tiče zamjenika direktora SATCEN-a, koji je imenovan za provođenje istrage, tužiteljica je samo tvrdila da je na njega moglo utjecati mišljenje direktora financija. Stoga tužiteljičin zahtjev za pomoć nije dovoljan kako bi se utvrdila pristranost istražitelja.

188 Slijedom toga, elementima spisa dovoljno se ne dokazuje da je zbog imenovanja istražitelja tužiteljica mogla imati opravdane bojazni u pogledu njegove objektivne nepristranosti za provođenje istrage.

ii) Upotreba upitnika s višestrukim izborom odgovora u pogledu tužiteljice u okviru upravne istrage

189 Tužiteljica dovodi u pitanje način na koji je provedena upravna istraga te tvrdi da je tijekom te istrage SATCEN povrijedio načelo dobre uprave i zahtjev nepristranosti koji iz njega proizlazi.

190 Tužiteljica osporava činjenicu da je istražitelj zatražio različite članove osoblja SATCEN-a da ispune upitnik s višestrukim izborom odgovora, u čijem je naslovu navedena imenom, pri čemu ju je se povezano s pojmom zastrašivanja. Tužiteljica dodaje da su pitanja s višestrukim izborom odgovora uključena u taj upitnik navodila na odgovore te su bila vrlo sugestivna. Stoga, prema njezinu mišljenju, slanje upitnika bilo je, kao takvo, neprimjereno sredstvo utvrđivanja činjenica.

191 U tom pogledu, prema tužiteljičinu mišljenju, cilj upravne istrage koja se odnosi na eventualne disciplinske povrede podrazumijeva da se prikupe precizni i relevantni dokazi. Međutim, u ovom se slučaju u izvješću o upravnoj istrazi ne navodi nijedan određen incident te se dokazuje da je istražitelj samo prikupio odgovore na upitnik te je iz njega preuzeo opće optužbe.

192 Iz toga slijedi da je upravna istraga bila pristrana te se njome stoga povrijedilo načelo dobre uprave i zahtjev nepristranosti.

193 SATCEN osporava tužiteljičinu argumentaciju te naglašava da je upitnik sadržavao dva otvorena pitanja čije odgovore treba tumačiti zajedno s odgovorima na upitnik s višestrukim izborom odgovora.

194 U ovom slučaju valja podsjetiti da je 14. studenoga 2012. direktoru SATCEN-a podnesena pritužba koju je potpisalo dvanaest članova osoblja i koja je glasila kako slijedi:

„Svi smo na ovaj ili onaj način utvrdili do koje se mjere [KF] neprimjereno ponašala jer je donosila odluke ovisno o tome tko joj je uputio zahtjev, primjenjujući pravila po volji; primijetili smo uznemiravanje i zlostavljanje nekoliko članova osoblja. Također nam se miješala u posao kad je bila riječ o pitanjima u kojima nije stručnjak. Sve to otežava ispunjavanje naših svakodnevnih zadataka te ga čini manje učinkovitim nego što bi trebalo biti. Nije normalno da taj član osoblja SATCEN-a svakodnevno traži sukob s jednim od nas i da se veselimo kad je nema u uredu. Naše kolege neprestano se kritizira te je radno okruženje katastrofalno, pa čak i štetno. Svjesni smo da drugi

članovi osoblja SATCEN-a znaju za situaciju i možda bi vam mogli pružiti više dokaza u potporu našoj pritužbi. Naš je cilj da, nakon što se provjere svi dokazi, poduzmete potrebne korake kako bi se osiguralo da se takvo ponašanje, koje je vrlo udaljeno od duha [Unije], više nikad ne ponovi.

- 195 Stoga je direktor SATCEN-a 8. ožujka 2013. pokrenuo upravnu istragu. U skladu s izvješćem o istrazi, ona je bila opravdana zbog „iznimne ozbiljnosti situacije koje je direktor SATCEN-a postao svjestan, pri čemu se dokazalo da [tužiteljica] nije poštovala obveze propisane Pravilnikom o osoblju SATCEN-a” te je ta istraga imala za cilj „prikupiti činjenice na temelju kojih se može utvrditi eventualno psihičko uznemiravanje i zastrašivanje [od strane tužiteljice] osoblja pod njezinom izravnom nadležnosti”.
- 196 Tijekom upravne istrage 24 članova osoblja SATCEN-a primilo je 12. lipnja 2013. upitnik s višestrukim izborom odgovora, naslovljen „Upitnik o uznemiravanju” u kojem je navedeno: „[m]olimo odgovorite na sljedeća pitanja kojima se nastoji provjeriti je li vas [KF] uznemiravala”. Upitnik je bio u obliku sljedeće tablice, koja je sadržavala polja koja je trebalo označiti ovisno o kategoriji ponašanja koje je tužiteljica navodno pokazala prema njima:

	Pitanje	Odgovor		
		Ne	Povremeno	Često
1.	Nedostatak priznanja ili nedovoljno priznanje, manjak povjerenja u druge			
2.	Nedovoljno sudjelovanje u odlukama			
3.	Manjkava ili loša komunikacija/ davanje informacija			
4.	Nedostatak povratnih informacija o učinku			
5.	Ponižavajući ili uvredljivi komentari, pritisak, agresivno ponašanje, neprimjerene reakcije			
6.	Uvrede na osobnoj razini ili povezane s profesionalnim sposobnostima			
7.	Uvredljivi ili prijeteći komentari, u usmenom ili pisanom obliku			
8.	Zastrašivanje, pritisak			
9.	Prijetnje o odmazdi			
10.				

	Umanjivanje doprinosa ili uspjeha			
11.	Pogoršanje društvenih odnosa			
12.	Osjećaj izoliranosti, odvojenosti, isključivanja, odbijanja, zanemarivanja, obezvrjeđivanja ili ponižavanja			
13.	Postavljanje očito nedostižnih ciljeva ili zadataka			
14.	Nedostatak posla ili davanje posla koji ne odgovara radnom mjestu			

197 Osobe koje su ispunjavale upitnik također se pitalo o tome jesu li, u slučaju da su se susrele s jednim od tih ponašanja, pretrpjele neku od sljedećih posljedica, koje su također bile prikazane u obliku tablice s poljima koja treba označiti:

	Pitanje	Odgovor		
		Ne	Djelomično	Da
15.	Izoliranje i tendencija pogoršanja društvenih odnosa			
16.	Sve više pogrešaka u radu, nesposobnost koncentracije, smanjena produktivnost, gubitak motivacije			
17.	Ometanje profesionalnog razvoja i ugrožavanje karijere			
18.	Problemi s mentalnim i fizičkim zdravljem kao što su stres, tjeskoba, osjećaj srama i demotivacija			
19.	Poniženje, dezorijentiranost, problemi sa spavanjem, depresija ili pogoršanje ozbiljnih fizičkih i fizioloških problema			

20.	Manjak poštovanja pravila na radnom mjestu			
21.	Povećanje nesuglasica			
22.	Pogoršavanje manjih problema			

- 198 Kao što proizlazi iz odredbi i sudske prakse navedenih u točkama 170. do 177. ove presude, upravna istraga nakon tvrdnji o nepoštovanju profesionalnih obveza u pogledu člana osoblja SATCEN-a ima za cilj utvrđivanje postojanja činjenica koje mu se stavljaju na teret te stoga treba uključivati detaljno i nepristrano traženje svih preciznih i relevantnih dokaza koji se odnose na taj slučaj. S obzirom na tekst pritužbe koja je podnesena direktoru SATCEN-a kojom se dovodi u pitanje tužiteljčino ukupno ponašanje, pri čemu ga se, među ostalim, kvalificiralo kao „uznemiravanje”, na istražitelju je bilo da pozove podnositelje pritužbe da potkrijepe navedene činjenice te da ocijeni jesu li one obrazložene i dosljedne prije nego što ih, ovisno o slučaju, pravno kvalificira.
- 199 Doista, istražitelj je podnositeljima pritužbe, kao i drugim članovima osoblja SATCEN-a, uputio „upitnik o uznemiravanju”, koji je sadržavao pitanja s višestrukim izborom odgovora koja su u biti odgovarala općim kategorijama ponašanja koja mogu predstavljati „uznemiravanje”.
- 200 Takav pokušaj stoga nije imao za cilj nastojati utvrditi postojanje preciznih navedenih činjenica, nego pitati osobe koje su ispunjavale upitnik da općenito i apstraktno iznesu svoje osjećaje o kategorijama ponašanja koje smatraju da su uočili kod tužiteljice.
- 201 Točno je da je SATCEN raspolagao širokom marginom prosudbe u pogledu samog pokretanja istrage i određivanja načina na koje će se ona provesti. Međutim, time što je osobama koje svakodnevno rade s tužiteljicom uputio upitnik s višestrukim izborom odgovora, u kojem ju je osobno naveo, SATCEN nije postupao s dužnom pažnjom i oprezom nužnim u sporovima između tijela Unije i jednog od članova njegova osoblja. Takvom su se inicijativom samo mogli pogoršati radni odnosi između tužiteljice i njezinih nadređenih i podređenih kolega, čak i prije nego što se moglo objektivno utvrditi postojanje preciznih činjenica. Druge bi metode bile primjerenije kako bi zamjenik direktora mogao ocijeniti tužiteljčino ponašanje, među ostalim, dvostrani razgovori s osobama koje su podnijele pritužbu kako bi se smireno i objektivno saslušali razlozi iz kojih su tako postupile, kao i izravni razgovori s tužiteljicom. Na zamjeniku direktora bilo je da po potrebi nakon takvih razgovora odredi jesu li se dogodila određena ponašanja koja su, zbog stalne, opetovane i sustavne prirode, mogla predstavljati uznemiravanje ili barem tužiteljčino nepoštovanje profesionalni obveza.
- 202 Upotrebu takvog upitnika s višestrukim izborom odgovora kako bi se utvrdila točnost optužbi za uznemiravanje, koji su primila 24 člana osoblja SATCEN-a, treba stoga smatrati očito neprimjerenom te stoga protivnom obvezi dužne pažnje koju treba poštovati pri provođenju upravne istrage.
- 203 Točno je, kao što je naglasio SATCEN, da se ispitane članove osoblja također pozvalo da odgovore na dva otvorena pitanja u okviru upitnika s višestrukim izborom odgovora. Međutim, iz samog teksta tih dvaju pitanja proizlazi da ona nisu mogla dovesti u pitanje očitu neprikladnost navedenog upitnika. S jedne strane, u prvom se otvorenom pitanju od članova osoblja koji su ispunjavali upitnik tražilo da iznesu sve činjenice ili događaje koji se odnose na polja upitnika koja su označili. Stoga su odgovori koji su se mogli dati na to pitanje neodvojivo povezani s općim kategorijama neprimjerenog ponašanja navedenim u upitniku. S druge strane, u drugom se otvorenom pitanju članove osoblja koji su ispunjavali upitnik pozvalo da navedu jesu li svjedočili tužiteljčinu ponašanju koje predstavlja uznemiravanje prema drugim članovima osoblja SATCEN-a. Postavljanjem takvom pitanja SATCEN je stoga pošao od pretpostavke da sami ispitani članovi osoblja mogu ponašanje opisano u odgovoru na to pitanje, prije nego što ga se objektivno ispita, kvalificirati kao uznemiravanje.

- 204 U svakom slučaju, iz sadržaja spisa proizlazi da se zaključci iz izvješća o istrazi, prema kojima je utvrđeno postojanje djelovanja koje se stavlja na teret tužiteljici, temelje samo na općim kategorijama ponašanja koja se pripisuju tužiteljici a da se pritom ne navode precizni elementi koji su mogli proizaći iz odgovora članova osoblja na dva otvorena pitanja.
- 205 Osim toga, kao što je pravilno tvrdila tužiteljica, istražitelj, odnosno zamjenik direktora SATCEN-a, nije postupao s pažnjom kad je naveo ime tužiteljice u „upitniku o uznemiravanju”. Takvim se postupkom može dovesti u pitanje subjektivna nepristranost zamjenika direktora SATCEN-a jer je, time što je djelovao na taj način, aludirao na tužiteljinu odgovornost za pravno kvalificirane disciplinske povrede, iako ona u toj fazi još nije bila saslušana i još se nije odlučilo o pokretanju disciplinskog postupka.
- 206 S obzirom na prethodno navedeno, ne može se smatrati da se upravnom istragom ozbiljno nastojalo utvrditi precizne činjenice i pritom s pažnjom i nepristranošću pronaći sve relevantne dokaze za predmetni slučaj. U tim okolnostima, valja zaključiti da SATCEN nije djelovao s dužnom pažnjom koje tijelo Unije duguje članovima svojeg osoblja donošenjem mjera koje su proporcionalne i primjerene okolnostima slučaja.
- 207 S obzirom na prethodno navedeno, Opći sud zaključuje da je SATCEN povrijedio načelo dobre uprave, obvezu dužne pažnje i zahtjev nepristranosti u provođenju upravne istrage.

iii) Neuključivanje tužiteljice u upravnu istragu

- 208 Tužiteljica također prigovara SATCEN-u jer je nije uključio u upravnu istragu, protivno njezinu pravu na saslušanje i članku 1. stavku 1. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a.
- 209 U tom smislu, tužiteljica tvrdi da nije primila nikakvu informaciju o upravnoj istrazi između ožujka 2013., u kojem je ta istraga započela, i srpnja 2013., u kojem je prvi put bila obaviještena o načinima na koje se provodi navedena istraga. Usto, iako je istražitelj pozvao tužiteljicu na saslušanje prvi put 2. srpnja 2013., ona naglašava da su na taj dan zaključci istrage već bili doneseni.
- 210 Međutim, prema tužiteljinu mišljenju, ona je trebala biti saslušana, upoznata s detaljima incidenata koji joj se stavljaju na teret te joj se trebao odobriti dovoljan rok da ih ispita.
- 211 U ovom slučaju, iz sadržaja spisa proizlazi da je direktor SATCEN-a obavijestio tužiteljicu da je protiv nje pokrenuta upravna istraga dopisom od 4. travnja 2013., pri čemu je naveo članak 27. Pravilnika o osoblju SATCEN-a.
- 212 Direktor SATCEN-a proslijedio je tužiteljici zaključke iz izvješća o istrazi u poruci elektroničke pošte od 3. srpnja 2013. u 16:56 sati. U istoj je poruci direktor SATCEN-a pozvao tužiteljicu da 5. srpnja 2013. u 10 sati prisustvuje saslušanju te da podnese svoja očitovanja na zaključke iz izvješća o istrazi.
- 213 U skladu s tim zaključcima, zamjenik direktora SATCEN-a smatrao je da su članovi osoblja koji rade u neposrednoj blizini tužiteljice „jasno potvrdili različite aspekte koji obilježavaju uznemiravanje”, uz obrazloženje da je nekoliko članova tog osoblja, u pogledu nekoliko općih kategorija ponašanja navedenih u upitniku s višestrukim izborom odgovora, označilo polje „često” (odnosno za sljedeće kategorije: „nedostatak priznanja ili nedovoljno priznanje, manjak povjerenja u druge” označeno je šest puta; „ponižavajući ili uvredljivi komentari, pritisak, agresivno ponašanje, neprimjerene reakcije” označeno je sedam puta; „uvrede na osobnoj razini ili povezane s profesionalnim sposobnostima” označeno je triput; „uvredljivi ili prijeteći komentari, u usmenom ili pisanom obliku” označeno je triput; „zastrašivanje, pritisak” označeno je sedam puta; „umanjivanje doprinosa ili uspjeha” označeno je triput; „osjećaj poniženja” označeno četiri puta).

- 214 K tomu, što se tiče članova osoblja koji ne rade izravno s tužiteljicom, zamjenik direktora SATCEN-a naveo je u izvješću o istrazi da su „[iznesene] sljedeće izjave: neprestano mikroupravljanje koje ne provodi [član osoblja] na razini A 4; nedostatak povjerenja koji dovodi do neprestanih provjera; javno kritiziranje članova osoblja neovisno o njihovoj funkciji; širenje glasina o neradu određenih zaposlenika iz odjela; pogoršavanje manjih problema; neprimjerene inicijative i katkad nepoštovanje odluka direktora i zamjenika direktora”.
- 215 U skladu s izvješćem o istrazi, zamjenik direktora SATCEN-a iz tih je elemenata zaključio da je „utvrđeno da je ponašanje [KF] bilo neprimjereno, namjerno, opetovano, kontinuirano ili sustavno s ciljem diskreditiranja ili omalovažavanja dotičnih osoba” i da su „ta ponašanja koja se pripisuju [KF] potvrđena te su, s obzirom na njihovu prirodu, učestalost i učinak na određene članove osoblja, predstavljala uznemiravanje”.
- 216 Međutim, valja istaknuti, s jedne strane, da su zaključci iz izvješća o istrazi, u kojima se smatra da je utvrđeno postojanje činjenica koje čine uznemiravanje, općenito i neprecizno sastavljeni, pri čemu se samo upućuje na opće kategorije ponašanja koja se pripisuju tužiteljici, a da se pritom ne navodi nijedan određen incident, zbog čega je tužiteljici otežano ostvarivanje prava obrane. S druge strane, tužiteljici je odobren rok kraći od 48 sati da podnese svoja očitovanja na to izvješće, koje se odnosi na iznimno ozbiljne činjenice koje joj se stavljaju na teret te se njime završava istraga započeta nekoliko mjeseci prije. U tim se okolnostima ne može smatrati da je SATCEN uredno saslušao tužiteljicu prije nego što je direktor SATCEN-a došao do zaključaka, s obzirom na izvješće o istrazi.
- 217 Tužiteljica je utemeljeno podnijela pritužbu zbog toga što je SATCEN povrijedio pravilo prema kojem direktor SATCEN-a može izvesti zaključke iz upravne istrage tek nakon što je član osoblja prethodno uredno saslušan, kao što je predviđeno člankom 1. stavkom 1. i člankom 2. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a (vidjeti točku 171. i 172. ove presude), a to pravilo predstavlja posebnu primjenu općeg načela zaštite prava obrane, koje se uostalom propisuje člankom 41. stavkom 2. točkom (a) Povelje (vidjeti točku 177. ove presude).

iv) Davanje tužiteljici pravodobnog pristupa sadržaju spisa upravne istrage

- 218 Prema tužiteljinu mišljenju, sadržaj spisa istrage na kojem je direktor SATCEN-a temeljio donošenje odluke o pokretanju disciplinskog postupka dostavljen je tužiteljici tek u listopadu 2013., odnosno nakon stvarnog donošenja te odluke 5. srpnja 2013. Stoga tužiteljica nije raspolagala dostatnim informacijama kako bi utvrdila optužbe protiv nje, niti kako bi na njih korisno odgovorila, tako da se odlukom o pokretanju disciplinskog postupka povređuje članak 2. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a.
- 219 U ovom slučaju valja utvrditi, kao što proizlazi iz zapisnika sa sastanka od 5. srpnja 2013. i kao što je SATCEN priznao na raspravi, da dokumenti na koje se odnosi izvješće o upravnoj istrazi nisu dostavljeni tužiteljici prije nego se na isti dan donijela odluka o pokretanju disciplinskog postupka kojim je završena faza upravne istrage.
- 220 Naime, u skladu s tim zapisnikom direktor SATCEN-a smatrao je da tužiteljica u toj fazi ne može imati pristup upitniku koji su ispunili i potpisali članovi osoblja SATCEN-a zbog pravila koja se odnose na zaštitu osobnih podataka i bojazni od odmazde koja bi mogla biti počinjena protiv članova osoblja koji su podnijeli izjave svjedoka.
- 221 U tom pogledu, točno je da se smatralo da je uprava u okviru upravne istrage provedene nakon pritužbe bila dužna odvagnuti dva prava koja mogu biti proturječna, odnosno pravo osobe na koju se odnosi pritužba da ostvari svoja prava obrane i pravo podnositelja pritužbe da se njegova pritužba

pravilno ispita, uzimajući u obzir da se to pravo podnositelja pritužbe odražava u obvezi povjerljivosti koju ima uprava, na temelju koje je ona dužna suzdržati se od svih mjera koje mogu ugroziti rezultate istrage (vidjeti po analogiji presudu od 13. prosinca 2012., Donati/ESB, F-63/09, EU:F:2012:193, t. 171.).

- 222 Međutim, takvo odvagivanje proturječnih prava u ovom slučaju nije provedeno jer su rezultati upravne istrage već dobiveni, tako da pravilno provođenje te istrage nije moglo biti ugroženo otkrivanjem izjava svjedoka tužiteljici. To je uostalom razlog iz kojeg se člankom 2. Prilogom IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a jasno i bezuvjetno predviđa da direktor SATCEN-a ima obvezu obavijestiti svaku osobu na koju se istraga odnosi o svim dokazima u dosjeu između kraja te istrage i donošenja odluke o pokretanju disciplinskog postupka (vidjeti točku 172. ove presude).
- 223 U svakom slučaju, čak i da se pretpostavi da obveza povjerljivosti uprave može opravdati ograničenje tužiteljinih prava obrane, direktor SATCEN-a nije čak ni razmotrio mogućnost da tužiteljici da pristup predmetnim izjavama svjedoka nakon što ih je anonimizirao. Međutim, takvu je mogućnost izričito predvidio zamjenik direktora SATCEN-a koji je, prilikom slanja upitnika članovima osoblja SATCEN-a, koji su ga ispunili u okviru istrage, posebno pojasnio: „prva stranica sadržava vaše ime, datum i potpis (istražitelja i osobe koja daje izjavu) te može biti potpuno odvojena od samog upitnika [...] ako je to potrebno radi zaštite osobe koja daje izjavu”.
- 224 S obzirom na prethodno navedeno, tužiteljica utemeljeno tvrdi da je direktor SATCEN-a, time što je nije obavijestio o dokazima u dosjeu prije nego što je donio odluku o pokretanju disciplinskog postupka, povrijedio njezino pravo na pristup spisu, koje je predviđeno člankom 41. stavkom 2. Povelje te je navedeno u članku 2. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a (vidjeti točke 172. i 177. ove presude).

2) Posljedice nepravilnosti upravne istrage

- 225 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, kako bi postupovna nepravilnost mogla opravdati poništenje akta, potrebno je da, kad takva nepravilnost ne bi postojala, postoji mogućnost da postupak drukčije završi (vidjeti presudu od 18. rujna 2015., Wahlström/Frontex, T-653/13 P, EU:T:2015:652, t. 21. i navedenu sudsku praksu). U okviru tog ispitivanja, odlučeno je da treba uzeti u obzir sve okolnosti slučaja i, osobito, prirodu prigovora i doseg postupovnih nepravilnosti počinjenih u odnosu na jamstva koja su se mogla dati članu osoblja (vidjeti presudu od 15. travnja 2015., Pipiliagkas/Komisija, F-96/13, EU:F:2015:29, t. 65. i navedenu sudsku praksu).
- 226 U ovom je slučaju u okviru ispitivanja osnovanosti prvog dijela prvog tužbenog razloga i prvog dijela drugog tužbenog razloga utvrđeno da je u provođenju upravne istrage koja se odnosi na tužiteljicu SATCEN, s jedne strane, povrijedio svoju obvezu da provede pažljivu i nepristranu istragu i, s druge strane, povrijedio tužiteljičino pravo na saslušanje i njezino pravo na pristup spisu.
- 227 Kao što je navedeno u točkama 171. do 173. ove presude, disciplinski postupak utvrđen u Prilogu IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a predviđa dvije zasebne faze. U prvoj se fazi provodi pažljiva i nepristrana istraga, koja je pokrenuta odlukom direktora SATCEN-a, nakon koje se sastavlja izvješće o istrazi te završava, nakon što je zainteresirana osoba saslušana u pogledu činjenica koje joj se stavljaju na teret, izvođenjem zaključaka iz navedena izvješća. U drugoj se fazi provodi sam disciplinski postupak, koji pokreće isti direktor na temelju tog izvješća o istrazi, koji se sastoji u pokretanju disciplinskog postupka a da se pritom ne savjetuje s disciplinskim povjerenstvom ili pokretanjem postupka pred tim povjerenstvom na temelju izvješća koje je sastavio direktor SATCEN-a ovisno o zaključcima iz istrage i očitovanjima koja je podnijela dotična osoba u pogledu tih zaključaka.
- 228 Iz toga slijedi da upravna istraga uvjetuje izvršavanje diskrecijske ovlasti direktora SATCEN-a u pogledu koraka koje treba poduzeti i da ti koraci mogu *in fine* dovesti do izricanja disciplinske sankcije. Naime, na temelju te istrage i saslušanja dotičnog člana osoblja direktor SATCEN-a

ocjenjuje, kao prvo, treba li pokrenuti disciplinski postupak, kao drugo, treba li u okviru tog postupka, ovisno o slučaju, pokrenuti postupak pred disciplinskim povjerenstvom i, kao treće, ako je pokrenut postupak pred disciplinskim povjerenstvom, činjenice u pogledu kojih je pokrenut postupak pred navedenim povjerenstvom.

- 229 Stoga, budući da nadležnost direktora SATCEN-a nije ograničena, ne može se isključiti da je, ako je upravna istraga provedena pažljivo i nepristrano, navedena istraga mogla dovesti do drukčije prvotne ocjene činjenica te stoga do različitih posljedica, tako da se mogla donijeti manje stroga odluka od odluke o udaljavanju tužiteljice s radnog mjesta (vidjeti po analogiji presudu od 14. veljače 2017., Kerstens/Komisija, T-270/16 P, neobjavljena, EU:T:2017:74, t. 82.).
- 230 Usto, time što tužiteljici nije omogućio da učinkovito iznese svoje stajalište na kraju upravne istrage, SATCEN joj je oduzeo mogućnost da uvjeri direktora SATCEN-a da je moguća drukčija prvotna ocjena činjenica, koja je odlučujuća za nastavak postupka. Međutim, ne može se prihvatiti da bi u okolnostima ovog slučaja direktor SATCEN-a donio odluku o pokretanju disciplinskog postupka koji je završio donošenjem odluke o udaljavanju s radnog mjesta, da je tužiteljica mogla učinkovito iznijeti svoja očitovanja o izvješću o istrazi i o dokazima u dosjeu istrage. Naime, takvo bi rješenje za posljedicu moglo imati lišavanje biti temeljnog prava na saslušanje i temeljnog prava na pristup spisu, koji su propisani člankom 41. stavkom 2. točkom (a) odnosno (b) Povelje jer sam sadržaj tih prava podrazumijeva da zainteresirana osoba ima mogućnost utjecaja na predmetni proces odlučivanja (vidjeti po analogiji presudu od 14. rujna 2011., Marcuccio/Komisija, T-236/02, EU:T:2011:465, t. 115.).
- 231 S obzirom na prethodno navedeno, tužiteljčin zahtjev za poništenje odluke o udaljavanju s radnog mjesta treba prihvatiti a da nije potrebno ispitati druge tužbene razloge koje je istaknula u prilog tom zahtjevu.

c) Zakonitost odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta

- 232 Tužiteljica osporava zakonitost odluke o privremenom udaljavanju s posla, pri čemu u biti ističe tri tužbene razloga koji se temelje na povredi načela dobre uprave i zahtjeva nepristranosti, povredi njezinih prava obrane odnosno povredi njezina prava na pretpostavku nedužnosti.
- 233 Opći sud smatra da je prikladno najprije ispitati drugi tužbeni razlog kojim tužiteljica osporava činjenicu da je odluka o privremenom udaljavanju s radnog mjesta donesena iako joj nisu dostavljeni svi dokazi na kojima su se temeljili zaključci upravne istrage. Tim nedostavljanjem dokaza u dosjeu prije donošenja odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta povređuju se tužiteljčina prava na obranu i članak 2. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a.
- 234 U tom pogledu valja istaknuti da se članak 2. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a, čiju povredu ističe tužiteljica, odnosi na zaključke koje direktor SATCEN-a može izvesti iz upravne istrage, među kojima se ne nalazi privremeno udaljavanje člana osoblja s radnog mjesta, koje je predviđeno člankom 18. istog priloga. Stoga argument koji se temelji na nedostavljanju dokaza u dosjeu, protivno članku 2. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a, u dijelu u kojem se odnosi na odluku o privremenom udaljavanju s radnog mjesta, treba odbiti.
- 235 Odluka koja se odnosi na privremeno udaljavanje člana osoblja s radnog mjesta na temelju članka 18. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a, koja je donesena zbog optužbi za tešku povredu dužnosti, ipak je nepovoljna pojedinačna mjera pri čijem donošenju stoga treba poštovati prava obrane, konkretno pravo na saslušanje. Stoga, osim ako postoje pravilno utvrđene posebne okolnosti, odluka o privremenom udaljavanju s radnog mjesta može se donijeti tek nakon što je dotični član osoblja mogao učinkovito iznijeti svoje stajalište o dokazima koji mu se stavljaju na teret i na kojima nadležno tijelo

namjerava temeljiti tu odluku (vidjeti po analogiji presude od 16. prosinca 2004., De Nicola/EIB, T-120/01 i T-300/01, EU:T:2004:367, t. 123. i od 16. prosinca 2015., DE/EMA, F-135/14, EU:F:2015:152, t. 57.).

- 236 U tom pogledu, s jedne strane, iz odredbi članka 41. stavka 2. točke (b) Povelje proizlazi da svaka osoba ima pravo na pristup svojem spisu, uz poštovanje zakonitih interesa povjerljivosti te profesionalne i poslovne tajne. Iz toga proizlazi da član osoblja SATCEN-a ima pravo na pristup informacijama koje drži njegov poslodavac i koje mu mogu omogućiti da shvati sadržaj tvrdnji kojima se opravdava privremeno udaljavanje s radnog mjesta, i to kako bi mogao, među ostalim, dokazati da predmetno postupanje nije obuhvaćeno njegovom odgovornosti, da nije toliko ozbiljno kako bi opravdalo odluku o privremenom udaljavanju s radnog mjesta, da nije dovoljno vjerojatno ili da je očito neutemeljeno, tako da je privremeno udaljavanje člana osoblja s radnog mjesta nezakonito (vidjeti po analogiji presudu od 13. prosinca 2012., AX/ESB, F-7/11 i F-60/11, EU:F:2012:195, t. 101.). S druge strane, kako bi se poštovalo pravo na saslušanje zajamčeno člankom 41. stavkom 2. točkom (a) Povelje, potrebno je i da uprava dovoljno detaljno obavijesti dotičnog člana osoblja o posljedicama do kojih mogu dovesti predmetne informacije, u fazi u kojoj se od zainteresirane osobe traži podnošenje očitovanja (presuda od 5. listopada 2016., ECDC/CJ, T-395/15 P, neobjavljena, EU:T:2016:598, t. 60.).
- 237 U ovom slučaju, s jedne strane, kao što je istaknuto u točki 219. ove presude, odluci o privremenom udaljavanju s radnog mjesta, donesenoj istodobno s odlukom o pokretanju disciplinskog postupka i u pogledu istih činjenica, nije prethodilo dostavljanje tužiteljici relevantnih informacija koje je držao direktor SATCEN-a, odnosno priloga izvješću o istrazi. Za razliku od okolnosti u predmetu u kojem je donesena presuda od 13. prosinca 2012., AX/ESB (F-7/11 i F-60/11, EU:F:2012:195), na koju poziva SATCEN, neotkrivanje tih elemenata ne može se u ovom slučaju opravdati potrebom da se zaštiti učinkovitost upravne istrage jer je u trenutku donošenja odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta zamjenik direktora SATCEN-a završio svoje istrage te je podnio izvješće o istrazi direktoru SATCEN-a.
- 238 S druge strane, iz sadržaja spisa ne proizlazi da je direktor prije donošenja odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta obavijestio tužiteljicu o svojoj namjeri da u odnosu na nju poduzme takvu mjeru. Naime, u poruci elektroničke pošte od 3. srpnja 2013., u kojoj je taj direktor pozvao tužiteljicu na saslušanje, navodio se samo članak 2. Priloga IX. Pravilniku o osoblju SATCEN-a, koji se odnosi na disciplinske mjere koje treba poduzeti nakon upravne istrage u pogledu člana osoblja, a ne na privremeno udaljavanje tog člana osoblja s radnog mjesta.
- 239 Iz toga slijedi da je SATCEN, time što nije obavijestio tužiteljicu o predviđenoj mjeri privremenog udaljanja s radnog mjesta i time što joj nije dostavio elemente na koje se upućuje u izvješću o istrazi, povrijedio njezino pravo na saslušanje i pravo na pristup spisu, koja su propisana člankom 41. stavkom 2. točkama (a) i (b) Povelje.
- 240 Kao što se ističe u točki 230. ove presude, pravo na saslušanje i pravo na pristup spisu, koja su propisana člankom 41. stavkom 2. točkama (a) i (b) Povelje, podrazumijevaju da zainteresirana osoba treba imati mogućnost utjecati na predmetni proces odlučivanja. Stoga, kako se ta temeljna prava ne bi lišilo njihove biti, da je tužiteljica imala pristup dokumentima na kojima se temeljila odluka o privremenom udaljavanju s radnog mjesta te da je pravodobno bila obaviještena o tome da je direktor SATCEN-a namjeravao donijeti takvu odluku, ne može se isključiti da bi tužiteljica imala mogućnost utjecati na sadržaj odluke direktora SATCEN-a.
- 241 Slijedom toga, tužbeni razlog koji se temelji na povredi tužiteljinih prava obrane pri donošenju odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta treba prihvatiti te on treba, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 225. ove presude, dovesti do poništenja odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta a da nije potrebno ispitati druge tužbene razloge koje ističe tužiteljica.

2. Zahtjev za naknadu štete

- 242 U prilog svojem zahtjevu za naknadu štete, tužiteljica se poziva na nezakonitost pobijanih odluka. S druge strane, te su joj odluke prouzročile materijalnu štetu koja odgovara gubitku plaća, primitaka i prava na povrat koje bi primila između datuma na koji je udaljena s radnog mjesta i datuma raskida njezina ugovora. S druge strane, te su joj odluke prouzročile nematerijalnu štetu koja je u biti uključivala psihološke probleme i štetu njezinu profesionalnom integritetu, koje je procijenila na ukupni iznos od 500 000 eura.
- 243 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, da bi postojala izvanugovorna odgovornost Unije, u smislu članka 340. drugog stavka UFEU-a, zbog nezakonitog postupanja njezinih tijela, mora se kumulativno ispuniti nekoliko uvjeta, odnosno postupanje institucija mora biti nezakonito, mora se pretrpjeti stvarna šteta i mora postojati uzročna veza između navedenog postupanja i štete na koju se poziva (presuda od 28. travnja 1971., Lütticke/Komisija, 4/69, EU:C:1971:40, t. 10.; vidjeti i presude od 9. rujna 2008., FIAMM i dr./Vijeće i Komisija, C-120/06 P i C-121/06 P, EU:C:2008:476, t. 106. i navedena sudska praksa i od 18. ožujka 2010., Trubowest Handel i Makarov/Vijeće i Komisija, C-419/08 P, EU:C:2010:147, t. 40. i navedena sudska praksa).
- 244 Valja stoga provjeriti jesu li u ovom slučaju ispunjeni uvjeti za postojanje izvanugovorne odgovornosti Unije.

a) Nezakonitost postupanja koje se pripisuje SATCEN-u

- 245 Što se tiče uvjeta koji se odnose na nezakonitost ponašanja za koje se tereti institucija, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da, kada postupava kao poslodavac, Unija ima veću odgovornost koja se odražava u obvezi naknade štete prouzročene njezinu osoblju bilo kakvom nezakonitosti koju počini u svojstvu poslodavca. Naime, za razliku od bilo kojeg drugog pojedinca, dužnosnika ili člana osoblja Unije s institucijom, tijelom, uredom ili agencijom u kojoj je zaposlen, povezuje radnopravni odnos, koji uključuje ravnotežu posebnih i uzajamnih prava i obveza, koja je u biti namijenjena očuvanju odnosa povjerenja koji treba postojati između uprave i njezinih dužnosnika i službenika kako bi se građanima zajamčilo da će se dužnosti u općem interesu povjerene institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije pravilno izvršavati (vidjeti u tom smislu presude od 16. prosinca 2010., Komisija/Petrilli, T-143/09 P, EU:T:2010:531, t. 46. i od 12. srpnja 2012., Komisija/Nanopoulos, T-308/10 P, EU:T:2012:370, t. 103.).
- 246 Iako je sudska praksa navedena u točki 245. ove presude razvijena u kontekstu tužbi podnesenih na temelju članka 270. UFEU-a i članaka 90. i 91. Pravilnika o osoblju za dužnosnike, valja je, *mutatis mutandis*, primijeniti u ovom slučaju. Naime, poput Pravilnika o osoblju za dužnosnike, odredbe Pravilnika o osoblju za SATCEN uključuju ravnotežu posebnih i uzajamnih prava i obveza koji se odnose na ugovorno osoblje SATCEN-a, namijenjenu osiguravanju dobrog izvršavanja dužnosti u općem interesu koje su povjerene SATCEN-u.
- 247 Stoga je u ovom slučaju samo utvrđenje da je SATCEN počinio nezakonitost dovoljno kako bi se smatralo da je ispunjen prvi od triju uvjeta nužnih za postojanje odgovornosti Unije.
- 248 U tom pogledu, iz ispitivanja tužiteljčina zahtjeva za poništenje, koji služi kao temelj za njezin zahtjev za naknadu štete, proizlazi da su odluka o privremenom udaljavanju s radnog mjesta, odluka o udaljavanju s radnog mjesta i odluka povjerenstva za žalbe, sve tri zahvaćene nezakonitostima koje mogu dovesti do poništenja. Stoga je SATCEN donošenjem te odluke počinio propust koji može dovesti do izvanugovorne odgovornosti Unije ako je utvrđeno postojanje stvarne i sigurne štete te dovoljno izravne uzročne veze između te štete i navedenog propusta.

b) Šteta i uzročna veza

1) Materijalna šteta i uzročna veza

- 249 Tužiteljica traži naknadu materijalne štete koja joj je prouzročena pobijanim odlukama, koja odgovara iznosu plaća koje je mogla primati da je ostala na dužnosti u SATCEN-u između datuma njezina udaljavanja i datuma na koji je raskinuti njezin ugovor o radu.
- 250 U tom pogledu, točno je da je Opći sud u ovoj presudi odlučio poništiti odluku o udaljavanju s radnog mjesta, kojom se raskinuo tužiteljin ugovor. Slijedom toga, u skladu s člankom 266. UFEU-a, SATCEN je dužan poduzeti potrebne mjere kako bi postupio sukladno presudi čiji je adresat. Stoga, kako ne bi unaprijed utvrdio te provedbene mjere, Opći sud ne može zaključiti da poništenje odluke o udaljavanju s radnog mjesta nužno podrazumijeva tužiteljino pravo na isplatu iznosa koje potražuje, tako da zahtjev za naknadu štete, u tom pogledu, treba odbiti kao preuranjen (vidjeti po analogiji presude od 17. listopada 2013., BF/Revizorski sud, F-69/11, EU:F:2013:151, t. 75. i navedenu sudsku praksu i od 22. svibnja 2014., CU/EGSO, F-42/13, EU:F:2014:106, t. 56.).
- 251 U tom pogledu valja podsjetiti da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, kako bi se postupilo u skladu s poništavajućom presudom te je se u potpunosti izvršilo, institucija koja je donijela poništen akt dužna poduzeti potrebne mjere za otklanjanje učinaka utvrđenih nezakonitosti, što u slučaju akta koji je već proveden podrazumijeva vraćanje tužitelja u pravnu situaciju u kojoj je bio prije donošenja tog akta (vidjeti u tom smislu presudu od 31. ožujka 2004., Girardot/Komisija, T-10/02, EU:T:2004:94, t. 84. i navedenu sudsku praksu).
- 252 Člankom 266. UFEU-a nalaže se i da predmetna institucija izbjegne da bilo koji akt namijenjen zamjeni poništenog akta bude zahvaćen istim nepravilnostima poput onih utvrđenih u poništavajućoj presudi (vidjeti presudu od 13. rujna 2005., Recalde Langarica/Komisija, T-283/03, EU:T:2005:315, t. 51. i navedenu sudsku praksu).
- 253 Konačno, ako izvršenje poništavajuće presude predstavlja posebne poteškoće, dotična institucija može donijeti bilo koju odluku kojom je moguće pravično naknaditi štetu koja je poništenom odlukom nanesena dotičnoj osobi i, u tom kontekstu, može s njom uspostaviti dijalog kako bi pokušala postići dogovor nudeći joj pravičnu naknadu za nezakonitost čija je bila žrtva (vidjeti presudu od 24. lipnja 2008., Andres i dr./ESB, F-15/05, EU:F:2008:81, t. 132. i navedenu sudsku praksu).
- 254 Iz prethodno navedenog proizlazi da Opći sud nije mogao dodijeliti naknadu štete tužiteljici prije nego što sazna koje je mjere poduzeo SATCEN u svrhu izvršenja ove presude (vidjeti u tom smislu presude od 8. lipnja 2006., Pérez-Díaz/Komisija, T-156/03, EU:T:2006:153, t. 76. i navedenu sudsku praksu i od 5. veljače 2016., GV/ESVD, F-137/14, EU:F:2016:14, t. 94. i navedenu sudsku praksu).

2) Nematerijalna šteta i uzročna veza

- 255 Tužiteljica traži naknadu nematerijalne štete koju je pretrpjela zbog donošenja pobijanih odluka, koje su prouzročile psihološke probleme i napad na njezin profesionalni integritet, ugled, izgled za karijeru i sposobnost za rad.
- 256 U tom pogledu valja podsjetiti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, poništenje akta koji sadržava nezakonitost može samo po sebi predstavljati odgovarajuće i načelno dovoljno popravljavanje ukupne nematerijalne štete koju je taj akt mogao prouzročiti, osim ako tužitelj ne dokaže da je pretrpio nematerijalnu štetu koja je odvojiva od nezakonitosti na kojoj se temelji poništenje pa se tim poništenjem ne može u potpunosti popraviti (vidjeti presudu od 19. srpnja 2017., DD/FRA, T-742/15 P, neobjavljena, EU:T:2017:528, t. 72. i navedenu sudsku praksu).

- 257 U ovom slučaju valja utvrditi da se poništenjem odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta i odluke o udaljavanju s radnog mjesta ne može nadoknaditi nematerijalna šteta koju je pretrpjela tužiteljica i koja je nastala zbog nezakonitosti kojima su zahvaćene navedene odluke.
- 258 Naime, kao prvo, u pogledu tužiteljice provedena je upravna istraga čiji je ishod opravdao odluku o privremenom udaljavanju s radnog mjesta i odluku o pokretanju disciplinskog postupka, koji je doveo do donošenja odluke o udaljavanju s radnog mjesta. Međutim, s jedne strane, izvješće o upravnoj istrazi dovelo je u pitanje ponašanje tužiteljice na vrlo općenit način. S druge strane, tužiteljici je odobren prekratak rok za podnošenje očitovanja o tom izvješću te su joj dokumenti na kojima se temeljila ta istraga otkriveni nekoliko mjeseci nakon donošenja odluke o pokretanju disciplinskog postupka. Stoga je tužiteljica morala trpjeti psihološke probleme povezane s nesigurnosti u pogledu preciznih činjenica za koje ju se teretilo unatoč njihovoj navodnoj težini, koje su izričito kvalificirane kao uznemiravanje.
- 259 Kao drugo, SATCEN je, time što je proslijedio drugim članovima osoblja SATCEN-a „upitnik o uznemiravanju” u kojem je tužiteljica imenom navedena te ju se povezalo s kategorijama ponašanja koje se mogu karakterizirati kao uznemiravanje, iako je se nije saslušalo nakon upravne istrage i prije nego što ju je direktor odlučio privremeno udaljiti s radnog mjesta, nanio veliku štetu tužiteljici reputaciji i profesionalnom ugledu.
- 260 Suprotno tomu, tužiteljicine zahtjeve u pogledu naknade štete koja je nastala zbog uznemiravanja kojem je bila izložena treba odbiti. Naime, takvim je zahtjevom tužiteljica htjela dobiti isti rezultat do kojeg bi došlo da je prihvaćen njezin zahtjev za poništenje prešutne odluke o odbijanju zahtjeva za pomoć zbog uznemiravanja kojem je bila izložena, koji je odbijen kao nedopušten (vidjeti točku 138. ove presude). U tom pogledu, prema ustaljenoj sudskoj praksi zahtjev za naknadu štete treba odbiti ako je usko povezan sa zahtjevom za poništenje koji je pak odbijen (vidjeti presudu od 9. rujna 2010., Carpent Languages/Komisija, T-582/08, neobjavljena, EU:T:2010:379, t. 84. i navedena sudska praksa).
- 261 Iz prethodno navedenog proizlazi da je tužiteljica pretrpjela nematerijalnu štetu nastalu zbog nesigurnosti u pogledu činjenica za koje je se tereti i štetu njezinoj reputaciji i profesionalnom ugledu. Valja odlučiti *ex aequo et bono* da je naknada štete od 10 000 eura prikladna naknada za štetu te stoga naložiti SATCEN-u da isplati taj iznos tužiteljici.

Troškovi

- 262 Sukladno članku 134. stavku 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.
- 263 Iz prethodno navedenih razloga proizlazi da SATCEN u biti nije uspio u postupku te da mu stoga treba naložiti snošenje troškova u skladu s tužiteljicinim zahtjevom u tom pogledu.
- 264 Suprotno tomu, treba odbiti tužiteljicin zahtjev da SATCEN uz troškove postupka treba platiti i zatezne kamate. Naime, takav je zahtjev preuranjen i može se, ovisno o slučaju, razmotriti samo u okviru postupka odmjeravanja troškova.
- 265 Osim toga, u skladu s člankom 138. stavkom 1. Poslovnika, države članice i institucije koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove. Stoga će Vijeće, kao institucija koja je intervenirala u postupak, snositi vlastite troškove.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (deveto prošireno vijeće),

proglašava i presuđuje:

- 1. Poništava se odluka povjerenstva za žalbe Satelitskog centra Europske unije (SATCEN) od 26. siječnja 2015.**
- 2. Poništava se odluka direktora SATCEN-a od 5. srpnja 2013. o privremenom udaljavanju KF s radnog mjesta.**
- 3. Poništava se odluka direktora SATCEN-a od 28. veljače 2014. o udaljavanju KF s radnog mjesta.**
- 4. SATCEN-u se nalaže da KF plati iznos od 10 000 eura kao naknadu pretrpljene nematerijalne štete.**
- 5. U preostalom dijelu tužba se odbija.**
- 6. SATCEN-u se nalaže snošenje, osim vlastitih troškova, i troškova KF.**
- 7. Vijeće Europske unije snosit će vlastite troškove.**

Gervasoni

Madise

da Silva Passos

Kowalik-Bańczyk

Mac Eochaidh

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 25. listopada 2018.

Potpisi

Sadržaj

1. Okolnosti spora	2
A. Satelitski centar Europske unije	2
B. Činjenice iz kojih proizlazi spor i pobijane odluke	4
II. Postupak i zahtjevi stranaka	7
III. Pravo	8
A. Nadležnost Općeg suda	8
B. Dopuštenost	15
1. Apsolutna zapreka vođenju postupka koja se temelji na radnom odnosu tužiteljice i SATCEN-a	15
2. Apsolutna zapreka vođenju postupka koja se temelji na ugovornoj prirodi ovog spora	16
3. Apsolutna zapreka vođenju postupka koju je istaknuo SATCEN protiv zahtjeva za poništenje odluke o odbijanju zahtjeva za pomoć	17
4. Apsolutna zapreka vođenju postupka koju je istaknuo SATCEN protiv zahtjeva za poništenje odluke o pokretanju disciplinskog postupka	18
5. Apsolutna zapreka vođenju postupka koju je istaknuo SATCEN protiv argumenata u pogledu postupka pred disciplinskim povjerenstvom	18
C. Meritum	19
1. Zahtjev za poništenje	19
a) Zakonitost odluke povjerenstva za žalbe	19
b) Zakonitost odluke o udaljavanju s radnog mjesta	21
1) Pravilnost upravne istrage	22
i) Odabir istražitelja	23
ii) Upotreba upitnika s višestrukim izborom odgovora u pogledu tužiteljice u okviru upravne istrage	24
iii) Neuključivanje tužiteljice u upravnu istragu	28
iv) Davanje tužiteljici pravodobnog pristupa sadržaju spisa upravne istrage	29
2) Posljedice nepravilnosti upravne istrage	30
c) Zakonitost odluke o privremenom udaljavanju s radnog mjesta	31
2. Zahtjev za naknadu štete	33

a) Nezakonitost postupanja koje se pripisuje SATCEN-u	33
b) Šteta i uzročna veza	34
1) Materijalna šteta i uzročna veza	34
2) Nematerijalna šteta i uzročna veza	34
Troškovi	35